

1 VÝCHODISKA PRO PŘÍPRAVU KONSOLIDOVANÉ ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

Cílem konsolidované účetní závěrky je poskytnout uživatelům informace o finanční pozici, změnách ve finanční pozici a o finanční výkonnosti konsolidované skupiny, jakoby to byla jedna účetní jednotka.

V individuální rozvaze mateřského podniku je vedena pouze hodnota finanční investice do dceřiného podniku (v historické ceně nebo v reálné hodnotě), ve výsledovce mateřského podniku jsou zachyceny pouze dividendy vyplacené dceřiným podnikem. Pokud by nebyla povinnost sestavovat konsolidované účetní závěrky uživatelé by nezjistili jaká aktiva a v jakém členění skupiny ovládá, za jaké závazky je zodpovědná, ani celkovou výši výnosů a nákladů a peněžních toků skupiny.

Konsolidované účetní závěrce se věnuje standard IFRS 3 Podnikové kombinace, který definuje zejména pravidla pro prvotní zachycení podnikové kombinace a pro výpočet goodwillu, a standard IAS 27 Individuální a konsolidovaná účetní závěrka, který stanoví pravidla pro sestavení konsolidované účetní závěrky, zachycení vnitroskupinových transakcí.

Podniková kombinace je transakce nebo jiná událost, při které nabyvatel získá kontrolu nad jedním nabývaným podnikem nebo více nabývanými podniky.

Datum akvizice je datum, ke kterému nabyvatel účinně získá kontrolu nad nabývaným podnikem; jinými slovy získá nadpoloviční většinu hlasovacích práv dceřiného podniku. Pouze k tomuto datu stanovuje nabyvatel goodwill.

Kontrola (ovládání) je pravomoc řídit finanční a provozní politiky podniku tak, aby byly získány užítky z jeho činností.

Nabývaný (dceřiný) podnik je podnik, nad nímž nabyvatel (mateřský podnik) získá kontrolu v podnikové kombinaci. Předpokládá se, že kontrola existuje, pokud mateřský podnik vlastní, přímo nebo nepřímo prostřednictvím dceřiných podniků, více než polovinu hlasovacích práv podniku, kromě výjimečných okolností, kdy může být jasně prokázáno, že takové vlastnictví neznamená ovládání.

Kontrola existuje i tehdy, vlastní-li mateřský podnik jednu polovinu nebo méně hlasovacích práv podniku, a má přitom:

- pravomoc nad více než jednou polovinou hlasovacích práv na základě dohody s jinými investory;
- pravomoc ovládat finanční a provozní politiky podniku na základě stanov nebo dohody;
- pravomoc jmenovat nebo odvolávat většinu členů představenstva nebo obdobného vedoucího orgánu;
- pravomoc uplatnit většinu hlasů na schůzích představenstva nebo obdobného řídicího orgánu.

Nabyvatel (mateřský podnik) je účetní jednotka, která získá kontrolu nad nabývaným podnikem.

Skupina je mateřský podnik a jeho dceřiné podniky a za skupinu se sestavuje konsolidovaná účetní závěrka.

Nekontrolní podíl je taková část čistých výsledků z operací čistých aktiv dceřiného podniku přiřaditelná podílům, které nejsou mateřským podnikem přímo nebo nepřímo vlastněny přes jiné dceřiné společnosti.

Konsolidovaná účetní závěrka by měla být zpracována na základě jednotných účetních pravidel.

Pokud některý z podniků ve skupině používá účetní pravidla, která se liší od účetních pravidel skupiny, musí být jeho účetní závěrka upravena před zpracováním konsolidované účetní závěrky.

Konsolidovaná účetní závěrka se sestavuje od data akvizice do data, ke kterému mateřský podnik ztratil kontrolu nad dceřiným podnikem.

Ilustrace

Skupina (podnik M a podnik D) sestavuje účetní závěrku vždy k 31. prosinci. V červnu 2008 prodal mateřský podnik M celý podíl v dceřiném podniku D, k 31.12.2008 tedy podnik M neměl žádný dceřiný podnik. Součástí konsolidované účetní závěrky je i konsolidovaná výsledovka, podnik M musí zkonsolidovat výnosy a náklady za prvních šest měsíců roku 2008, a k 31.12.2008 musí sestavit konsolidovanou účetní závěrku, přestože k tomuto datu již žádný dceřiný podnik neovládá.

V další části této kapitoly si nejprve vysvětlíme, jak se sestavuje konsolidovaná rozvaha a výsledovka a tyto základní principy později doplníme o specifická pravidla standardu IFRS 3 Podnikové kombinace.

1.1 Konsolidační celek

Standard IAS 27 uvádí pouze jediný důvod, kdy je dceřiný podnik vyloučený z konsolidace, a to kdy:

- dceřiný podnik byl pořízený pouze s úmyslem následného prodeje do 12 měsíců od data pořízení; a
- vedení podniku aktivně hledá kupujícího.

Při ocenění podílu v dceřiném podniku, který je určený k prodeji se postupuje podle pravidel standardu IFRS 5 – Stálá aktiva držena k prodeji a ukončované činnosti za předpokladu, že jsou splněna následující kritéria stanovená tímto standardem:

- podíl je k dispozici pro okamžitý prodej a pouze za podmínek obvyklých pro prodej podobných aktiv nebo skupin aktiv;
- prodej musí být vysoce pravděpodobný, tedy odpovídající úroveň vedení podniku musí být rozhodnuta pro prodej a musí vzniknout životaschopný plán jak najít kupce a prodej dokončit;
- podíl musí být aktivně nabízen k prodeji za cenu, která je rozumná s ohledem na jeho aktuální reálnou hodnotu;
- očekávané dokončení prodeje musí být realisticky proveditelné do jednoho roku od pořízení podílu, výjimka je možná v případě kdy:
 - prodej není možné dokončit z důvodů nebo okolností mimo kontrolu mateřského podniku; a
 - existují dostatečné důkazy o tom, že mateřský podnik je stále odhodlán podíl prodat.

Výše uvedená kritéria musí mateřský podnik splnit během krátké doby po pořízení podílu, obvykle do tří měsíců. Jinak nemůže být dceřiný podnik vyloučen z konsolidace.

Pokud byl dceřiný podnik na základě výše uvedeného pravidla vyloučený z konsolidace a nebyl prodán do 12 měsíců pořízení, s výše uvedenou výjimečnou možností prodloužení lhůty, musí být konsolidován zpětně od data akvizice, to znamená, že minulé účetní závěrky musí být přepracovány.

IAS 27 nepovoluje vyloučení z konsolidace z následujících důvodů:

- podnikatelské činnosti dceřiného podniku jsou odlišné od podnikatelských činností jiných podniků ze skupiny; nebo
- dceřiný podnik provozuje svoji činnost za přísných dlouhodobých omezení, která nedovolují mateřskému podniku účinně vykonávat kontrolu.

Důvodem pro nepovolení výjimky z přípravy konsolidované účetní závěrky je přesvědčení IASB o tom, že pro uživatele účetních závěrek veřejně obchodovaných společností jsou tyto informace nezbytné pro jejich rozhodovací potřeby.

Výjimky z přípravy konsolidované účetní závěrky

Mateřský podnik nemusí předkládat konsolidovanou účetní závěrku tehdy a jen tehdy, když:

- mateřský podnik je sám dceřiným podnikem a jeho případní menšinoví akcionáři (včetně těch, kteří nemají hlasovací práva), byli informováni o úmyslu mateřského podniku nesestavit konsolidovanou účetní závěrku a nemají proti tomu žádné námitky;
- dluhové nebo ekvitiní nástroje mateřského podniku nejsou veřejně obchodované;
- mateřský podnik nepředložil (ani nemá v úmyslu předložit) svou účetní závěrku komisi pro cenné papíry nebo jinému regulačnímu orgánu za účelem vydání jakýchkoli nástrojů na veřejném trhu; a
- jeho mateřský podnik nebo hlavní mateřský podnik skupiny zveřejňuje konsolidovanou účetní závěrku, která je připravena podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví.

Pokud mateřský podnik nesestavuje konsolidovanou účetní závěrku, ocení své majetkové podíly v dceřiných podnicích ve své samostatné účetní závěrce konzistentně pro každou kategorii investic:

- pořizovací cenou; nebo
- oceněním podle standardu IAS 39; nebo
- oceněním podle standardu IFRS 5.

2 KONSOLIDOVANÁ ROZVAHA – ZÁKLADNÍ PRINCIPY

2.1 Pravidla

V konsolidované rozvaze je pořizovací cena investice nahrazena čistými aktivy, které mateřský podnik ovládá. Při přípravě konsolidované účetní závěrky je nutné provést následující kroky:

- provést úpravy, aby účetní závěrky všech konsolidovaných podniků byly připraveny na základě stejných účetních pravidel
- vyloučit pořizovací cenu investice
- vykázat goodwill
- sečíst veškerá aktiva a závazky mateřského a dceřiných podniků v plné výši (pozor na případné úpravy o vnitroskupinové transakce, viz dále)
- základní kapitál je vždy pouze základním kapitálem mateřského podniku
- spočítat a vykázat nerozdělený zisk skupiny
- spočítat a vykázat nekontrolní podíly

Následující příklady ilustrují základní principy přípravy konsolidované účetní závěrky

2.2 Jednoduchá konsolidace

Příklad 1

M koupil 100 % D 31.12.2008. Níže jsou uvedené rozvahy obou podniků k datu akvizice.

	M	D
	Kč	Kč
Stálá aktiva:		
Hmotná aktiva	8 000	2 000
Pořizovací cena podílu v D	4 000	0
Čistá oběžná aktiva	8 000	2 000
	_____	_____
	20 000	4 000
	_____	_____
Základní kapitál	5 000	4 000
Nerozdělený zisk	15 000	0
	_____	_____
	20 000	4 000
	_____	_____

Připravte konsolidovanou rozvahu k 31.12.2008.

Podnik M zaplatil 4 000 Kč za celý podíl v podniku D, jehož účetní hodnota (hodnota vlastního kapitálu) je také 4 000 Kč. Jedinou úpravu, kterou musíme provést, je vyloučení pořizovací ceny investice v D oproti základnímu kapitálu podniku D. Následně sečteme po řádcích veškerá aktiva a závazky obou podniků.

V Kč.	M	D	Vyloučení investice	Konsolidovaná rozvaha
Hmotná aktiva	8 000	2 000		10 000
Pořizovací cena podílu v D	4 000	0	- 4 000	0
Čistá oběžná aktiva	8 000	2 000		10 000
	20 000	4 000	- 4 000	20 000
Základní kapitál	5 000	4 000	- 4 000	5 000
Nerozdělený zisk	15 000	0		15 000
	20 000	4 000	- 4 000	20 000

2.3 Goodwill

Goodwill v podstatě představuje cosi dobrého (doslovný překlad anglického termínu goodwill je „dobrá víra“) v pořizovaném podniku, což ale není možné samostatně vykázat, protože toto „cosi“ nespĺňuje definici aktiva a kritéria pro jeho vykázání. Můž se jednat například o podíl na trhu, který nabývaný podnik kontroluje, manažerský tým nabývaného podniku nebo synergii mezi nabyvatelem a nabývaným podnikem. Více o definici aktiva a kritériích vykázání naleznete v Koncepčním rámci a ve standardu IAS 38 Nehmotná aktiva.

Příklad 2

M koupil 100 % D 31.12.2008. Níže jsou uvedené rozvahy obou podniků k datu akvizice:

	M	D
	Kč	Kč
Stálá aktiva:		
Hmotná aktiva	8 000	2 000
Požizovací cena podílu v D	6 000	0
Čistá oběžná aktiva	6 000	2 000
	_____	_____
	20 000	4 000
	_____	_____
Základní kapitál	5 000	4 000
Nerozdělený zisk	15 000	0
	_____	_____
	20 000	4 000
	_____	_____

Připravte konsolidovanou rozvahu k 31.12.2008.

Podnik M zaplatil 6 000 Kč za celý podíl v podniku D, jehož účetní hodnota (hodnota vlastního kapitálu) je 4 000 Kč. Rozdíl, 2 000 Kč, označujeme jako goodwill. Goodwill je definován jako rozdíl mezi pořizovací cenou investice a podílem na vlastním kapitálu, tedy čistých aktivech, dceřiného podniku (v našem případě je podíl stoprocentní). IFRS 3 Podnikové kombinace rozšiřuje definici goodwillu o reálné hodnoty nabytých aktiv a závazků, což bude vysvětleno v další části této kapitoly.

Výpočet goodwillu:

	Kč
Požizovací cena	6 000
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (100 % x 4 000)	- 4 000

Goodwill	2 000

V Kč.	M	D	Vyloučení investice	Konsolidovaná rozvaha
Hmotná aktiva	8 000	2 000		10 000
Pořizovací cena podílu v D	6 000	0	- 6 000	0
Goodwill			2 000	2 000
Čistá oběžná aktiva	6 000	2 000		8 000
	20 000	4 000	- 4 000	20 000
Základní kapitál	5 000	4 000	- 4 000	5 000
Nerozdělený zisk	15 000	0		15 000
	20 000	4 000	- 4 000	20 000

Goodwill (vznikající z pořízení jiné účetní jednotky) je položka dlouhodobých aktiv pouze konsolidované účetní závěrky, nevykazuje se tedy ani v individuální účetní závěrce matky, ani v individuální účetní závěrce dcery.

2.4 Zvýšení nerozděleného zisku a fondů po datu akvizice

Příklad 3

M koupil 100 % D 31.12.2006, kdy nerozdělený zisk D byl ve výši 400 Kč. Rozvahy k 31.12.2008:

	M	D
	Kč	Kč
Stálá aktiva:		
Hmotná aktiva	8 000	6 000
Pořizovací cena podílu v D	6 000	0
Čistá oběžná aktiva	6 000	4 000
	—	—
	20 000	10 000
	—	—
Základní kapitál	5 000	4 000
Nerozdělený zisk	15 000	6 000
	—	—
	20 000	10 000
	—	—

Připravte konsolidovanou rozvahu k 31.12.2008.

Abychom dokázali spočítat goodwill, potřebujeme znát hodnotu vlastního kapitálu (čistých aktiv) podniku D k datu akvizice:

	Kč
Základní kapitál	4 000
Nerozdělený zisk	400

Vlastní kapitál D k datu akvizice	4 400

Nyní můžeme podobně jako v předcházejícím případě spočítat goodwill.

Výpočet goodwillu:

	Kč
Požizovací cena	6 000
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (100 % x 4 400)	- 4 400

Goodwill	1 600

Výpočet konsolidovaného nerozděleného zisku:

Nerozdělený zisk M	15 000
% nárůstu nerozděleného zisku D od data akvizice 100% x (6 000 – 400)	5 600

Konsolidovaný nerozdělený zisk	20 600

Stejným způsobem, jako se počítají nerozdělené zisky skupiny se počítá i hodnota ostatních složek vlastního kapitálu, například fondu z přecenění. K hodnotě položky u mateřského podniku se přidá podíl na nárůstu (poklesu) této položky mezi datem akvizice a datem konsolidace. Procento podílu, se kterým počítáme, je procento vlastnického podílu podniku M v podniku D.

V Kč.	M	D	Vyloučení investice	Konsolidovaná rozvaha
Hmotná aktiva	8 000	6 000		14 000
Požizovací cena podílu v D	6 000	0	- 6 000	0
Goodwill			1 600	1 600
Čistá oběžná aktiva	6 000	4 000		10 000
	20 000	10 000	- 4 400	25 600
Základní kapitál	5 000	4 000	- 4 000	5 000
Nerozdělený zisk	15 000	6 000	- 400	20 600
	20 000	10 000	- 4 400	25 600

Všimněme si, že od nerozděleného zisku v rámci konsolidačních úprav odečítáme podíl matky na výši nerozděleného zisku k datu akvizice. Konečný stav nerozděleného zisku v podstatě představuje zisk vytvořený skupinou. Počáteční stav nerozděleného zisku k datu akvizice byl skupinou „koupen“ nikoliv vytvořen, a proto jej musíme eliminovat.

2.5 Nekontrolní podíly

Příklad 4

M koupil 80 % D 31.12.2006, kdy nerozdělený zisk D byl 400 Kč. Rozvahy k 31.12.2008:

	M	D
	Kč	Kč
Stálá aktiva:		
Hmotná aktiva	8 000	6 000
Pořizovací cena podílu v D	6 000	0
Čistá oběžná aktiva	6 000	4 000
	—————	—————
	20 000	10 000
	—————	—————
Základní kapitál	5 000	4 000
Nerozdělený zisk	15 000	6 000
	—————	—————
	20 000	10 000
	—————	—————

Připravte konsolidovanou rozvahu k 31.12.2008.

Vhodnou přípravou pro řešení je výpočet vlastního kapitálu dceřiného podniku ke dvěma okamžikům – k datu akvizice (tato hodnota slouží pro výpočet goodwillu) a k datu konsolidace (tato hodnota slouží pro výpočet nekontrolních podílů).

Protože konsolidovaná účetní závěrka má za cíl zveřejnit hodnotu aktiva a závazků, které skupina ovládá, je při výpočtu konsolidovaných aktiv a závazků irelevantní, jaké procento mateřský podnik v dceřiném podniku vlastní. Důležitější je skutečnost, že mateřský podnik dceřiný podnik ovládá. To že mateřskému podniku ve skutečnosti nepatří 100 % dceřiného podniku je vykázáno prostřednictvím nekontrolních podílů, které se vykazují v rámci vlastního kapitálu. Nekontrolní podíly vypočítáme jako podíl vlastníků nekontrolních podílů na vlastním kapitálu dceřiného podniku k datu konsolidace.

	Akvizice	Konsolidace
	Kč	Kč
Základní kapitál	4 000	4 000
Nerozdělený zisk	400	6 000
	_____	_____
Vlastní kapitál D	4 400	10 000
	_____	_____

Výpočet goodwillu:

	Kč
Pořizovací cena	6 000
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (80 % x 4 400)	- 3 520

Goodwill	2 480

Výpočet konsolidovaného nerozděleného zisku:

Nerozdělený zisk M	15 000
% nárůstu nerozděleného zisku D od data akvizice 80% x (6 000 – 400)	4 480

Konsolidovaný nerozdělený zisk	19 480

Nekontrolní podíl

20 % z 10 000	2 000
---------------	-------

V Kč.	M	D	Vyloučení investice	Nekontrolní podíly	Konsolidovaná rozvaha
Hmotná aktiva	8 000	6 000			14 000
Pořizovací cena podílu v D	6 000	0	- 6 000		0
Goodwill			2 480		2 480
Čistá oběžná aktiva	6 000	4 000			10 000
	20 000	10 000	- 3 520		26 480
Základní kapitál	5 000	4 000	- 3 200	- 800	5 000
Nerozdělený zisk	15 000	6 000	- 320	- 1 200	19 480
Nekontrolní podíly				2 000	2 000
	20 000	10 000	- 3 520		26 480

Při vylučování investice odečítáme od vlastního kapitálu vlastnický podíl mateřského podniku na každé položce vlastního kapitálu dcery k datu akvizice. Hodnota nerozděleného zisku D k datu akvizice byla 400 Kč, podnik M pořídil 80% podíl, odečítáme tedy 80 % ze 400, tedy 320 Kč. Podobně u základního kapitálu.

Na druhou stranu nekontrolní podíly jsou vypočteny jako 20 % hodnot vlastního kapitálu dceřiného podniku k datu účetní závěrky, tedy k datu konsolidace.

3 KONSOLIDOVANÁ VÝSLEDOVKA

3.1 Základní pravidla

- Konsolidovaná výsledovka vykazuje zisk vytvořený čistými aktivy, která mateřský podnik kontroluje.
- Bez ohledu na výši vlastnického podílu jsou v konsolidované výsledovce vykázány výnosy a náklady mateřského a dceřiného podniku v plné výši (pokud mateřský podnik vlastnil dceřiný podnik po celé účetní období)
- Z jednotlivých řádků jsou eliminovány dopady z transakcí mezi podniky ve skupině (viz kapitola 3)

3.2 Nekontrolní podíly

Pokud skupina vlastní v dceřiném podniku méně než 100 % musí být výsledný konsolidovaný zisk rozdělen mezi akcionáře mateřského podniku a menšinové akcionáře.

Příklad 5

Podnik M vlastní po celé účetní období 60% podíl v podniku D. Výsledovky těchto dvou podniků pro rok končící 31. prosincem 2008 byly následující

	<i>M</i>	<i>D</i>
	Kč	Kč
Tržby	100 000	50 000
Náklady na prodané zboží	- 60 000	- 30 000
	—————	—————
Hrubý zisk	40 000	20 000
Provozní náklady	- 20 000	- 10 000
	—————	—————
Zisk před zdaněním	20 000	10 000
Daň	- 6 000	- 3 000
	—————	—————
Zisk po zdanění	14 000	7 000
	—————	—————

Připravte konsolidovanou výsledovku pro rok končící 31. prosincem 2008.

V Kč	M	D	Konsolidovaná výsledovka
Tržby	100 000	50 000	150 000
Náklady na prodané zboží	- 60 000	- 30 000	- 90 000
Hrubý zisk	40 000	20 000	60 000
Provozní náklady	- 20 000	- 10 000	- 30 000
Zisk před zdaněním	20 000	10 000	30 000
Daň	- 6 000	- 3 000	- 9 000
Zisk po zdanění	14 000	7 000	21 000
Přiraditelný:			
- akcionářům mateřského podniku			18 200
- nekontrolním podílům			2 800

Nekontrolní podíl je podíl držitelů nekontrolních podílů na zisku po zdanění dceřiného podniku, tedy 40 % ze 7 000 Kč, tedy 2 800 Kč. Zisk přiřaditelný akcionářům mateřského podniku je spočítán jako rozdíl celkového konsolidovaného zisku 21 000 Kč a zisku přiřaditelného nekontrolním podílům ($21\,000 - 2\,800 = 18\,200$ Kč).

3.3 Akvizice v průběhu roku

Protože výsledovka obsahuje kumulované obraty výnosů a nákladů od počátku účetního období, musíme z výsledovky dceřiného podniku konsolidovat pouze tu část výnosů a nákladů, které byly vytvořeny během doby existence konsolidované skupiny, to znamená od data akvizice do data ztráty kontroly nad dceřiným podnikem. Část zisku běžného období (od počátku účetního období do data akvizice) si v podstatě mateřský podnik koupil, je součástí vlastního kapitálu dceřiného podniku k datu akvizice a nemůže tedy být součástí konsolidované výsledovky. Pro zjednodušení v následujících příkladech předpokládáme, že výnosy a náklady dceřiného podniku byly v průběhu účetního období tvořeny rovnoměrně, neboli 1/12 za každý měsíc.

Příklad 6

Podnik M vlastní od 1.10.2008 60% podíl v podniku D. Výsledovky těchto dvou podniků pro rok končící 31. prosincem 2008 byly následující

	<i>M</i>	<i>D</i>
	Kč	Kč
Tržby	100 000	50 000
Náklady na prodané zboží	- 60 000	- 30 000
	_____	_____
Hrubý zisk	40 000	20 000
Provozní náklady	- 20 000	- 10 000
	_____	_____
Zisk před zdaněním	20 000	10 000
Daň	- 6 000	- 3 000
	_____	_____
Zisk po zdanění	14 000	7 000
	_____	_____

Připravte konsolidovanou výsledovku pro rok končící 31. prosincem 2008.

Protože byl podíl v dceřiném podniku pořízen tři měsíce před koncem účetního období, bude do konsolidované výsledovky vstupovat pouze 3/12 z každé položky výsledovky dceřiného podniku.

V Kč	M	3/12 z D	Konsolidovaná výsledovka
Tržby	100 000	12 500	112 500
Náklady na prodané zboží	- 60 000	- 7 500	- 67 500
Hrubý zisk	40 000	5 000	45 000
Provozní náklady	- 20 000	- 2 500	- 22 500
Zisk před zdaněním	20 000	2 500	22 500
Daň	- 6 000	- 750	- 6 750
Zisk po zdanění	14 000	1 750	15 750
Přiraditelný:			
- akcionářům mateřského podniku			15 050
- nekontrolním podílům			700

Nekontrolní podíl se v tomto případě počítá jako podíl držitelů nekontrolních podílů na té části zisku po zdanění dceřiného podniku, která vstupovala do konsolidace, v našem případě tedy 40 % z 1 750 Kč, tj. 700 Kč.

4 VNITROSKUPINOVÉ TRANSAKCE

Konsolidace představuje účetní závěrku skupiny společností, jako kdyby byly jeden jediný subjekt. Proto musí být v rámci přípravy konsolidované účetní závěrky vyloučeny výsledky z transakcí mezi podniky ve skupině, aby ve výkazech nebyly nadhodnoceny aktiva, závazky, výnosy, náklady a peněžní toky.

Pokud se v rámci úprav mění i hodnota zisku nebo ztráty, je pravděpodobné, že daná úprava má vliv i na odloženou daň. V následujících příkladech není problematika odložené daně uvažována.

4.1 Pohledávky a závazky

Jestliže podniky ve skupině skupiny obchodují mezi sebou navzájem, pohledávka ve výkazech jednoho podniku bude obvykle vyrovnána závazkem v účetních výkazech jiného podniku téže skupiny. Při konsolidaci jsou tyto částky vzájemně vyloučeny, takže se v konsolidované účetní závěrce neobjeví. Může nastat i situace, kdy před koncem roku dceřiný podnik uhradí svůj závazek vůči mateřskému podniku, peněžní prostředky byly ale připsány na účet mateřského podniku v dalším účetním období. Jinými slovy v účetních závěrkách, které vstupují do konsolidace figuruje u mateřského podniku pohledávka, ale dceřiný podnik nevykazuje závazek, proti kterému by bylo možno pohledávku eliminovat. V rámci konsolidačních úprav je pak nutné snížit výši pohledávek a zvýšit peníze na cestě.

4.2 Prodej zásob mezi podniky ve skupině

Podniky ve skupině si často mezi sebou prodávají výrobky nebo zboží. Například matka koupí zboží za 300 tis. Kč a prodá jej dceři v hodnotě 400 tis. Kč; následně dcera celý objem koupeného zboží prodá před koncem účetního období třetí straně za 480 tis. Kč. Na straně rozvahy nejsou nutné žádné úpravy, nicméně ve výsledovce je nutné snížit obraty tržeb a nákladů.

V Kč	M	D	Eliminace	Konsolidovaná výsledovka
Tržby	400 000	480 000	- 400 000	480 000
Náklady na prodané zboží	- 300 000	- 400 000	400 000	- 300 000
Hrubý zisk	100 000	80 000		180 000

V konsolidované výsledovce musí být na řádku tržeb hodnota, za kterou skupina realizovala prodej třetí straně, a na řádku nákladů hodnota, za kterou skupina zboží od třetích stran pořídila. Proto z nákladů i tržeb eliminujeme hodnotu, za kterou matka dceři zboží prodala.

4.3 Prodej zásob a nerealizovaný zisk

Pokud zásoby, které byly předmětem transakce mezi podniky ve skupině, zůstanou na konci účetního období na skladě, je nutné eliminovat i tzv. nerealizovaný zisk. Ve většině případů si podniky ve skupině prodávají zásoby za jinou (často vyšší) než pořizovací cenu a tím způsobem dochází k nadhodnocení zásob. Protože konsolidovaná účetní závěrka nahlíží na konsolidovanou skupinu jako na jednu účetní jednotku, prodejem zásob v podstatě došlo k jejich přemístění z jednoho skladu do druhého, a z pohledu konsolidované účetní závěrky by se nemělo změnit jejich ocenění. Proto je nutné nerealizovaný zisk eliminovat.

Důležité také je, zda-li prodává zásoby dceřiný podnik mateřskému, nebo naopak, a jaká je výše nekontrolních podílů.

Příklad 7

M vlastní 80% podíl D. Během běžného účetního období koupil podnik M zboží za 300 000 Kč a následně jej prodal podniku D za 370 000 Kč. K datu rozvahy bylo veškeré toto zboží v zásobách D.

V Kč	M	D	Eliminace	KÚZ
Rozvaha:				
Zásoby		370 000	- 70 000	300 000
Zisk běžného období	70 000		- 70 000	0
Výsledovka:				
Tržby	370 000	0	- 370 000	0
Náklady na prodané zboží	- 300 000	0	300 000	0
Hrubý zisk	70 000	0	- 70 000	0

Tabulka obsahuje ty řádky rozvahy a výsledovky, kde se daná transakce projeví. Protože dcera nic z těchto zásob neprodala mimo skupinu, v rámci konsolidačních úprav v podstatě tuto transakci celou eliminujeme.

Příklad 8

M vlastní 80% podíl D. Během běžného účetního období koupil podnik M zboží za 300 000 Kč a následně jej prodal podniku D za 370 000 Kč. K datu rozvahy byla polovina tohoto zboží v zásobách dceřiného podniku, zbývající polovina byla prodána za 230 000 Kč.

V Kč	M	D	Eliminace	Nekontrolní podíl	KÚZ
Rozvaha:					
Zásoby		185 000	- 35 000		150 000
Zisk běžného období	70 000	45 000	- 35 000	- 9 000	71 000
Nekontrolní podíl				9 000	9 000
Výsledovka:					
Tržby	370 000	230 000	- 370 000		230 000
Náklady na prodané zboží	- 300 000	- 185 000	335 000		- 150 000
Hrubý zisk	70 000	45 000	- 35 000		80 000
Zisk přiřaditelný akcionářům M					71 000
Nekontrolní podíl				9 000	9 000

Ze zásob musí být eliminován nerealizovaný zisk ve výši 35 000 Kč, protože zboží, které vykazuje dcera (185 000 Kč), bylo nakoupeno matkou za 150 000 Kč.

Konsolidované tržby musí činit 230 000 Kč, což je prodej zboží dcerou mimo skupinu, z tržeb se tedy musí eliminovat 370 000 Kč, výše transakce mezi matkou s dcerou. Konsolidované náklady na prodané zboží musí být ve výši 150 000 Kč, to je hodnota poloviny nakoupeného zboží od třetích stran. V úpravách nákladů je tedy nutné vyloučit hodnotu 335 000 Kč, což je v podstatě 370 000 Kč (které jsou vyloučené i z tržeb), snížených o 35 000 nerealizovaného zisku (o který byly upraveny i zásoby).

Nekontrolní podíl je 20 % ze zisku po zdanění dceřiného podniku a není ovlivněn vnitroskupinovou transakcí, protože veškerý zisk dcery byl realizován z transakce s třetí stranou.

Výslednou hodnotu nerozděleného zisku v rozvaze lze ověřit i následujícím způsobem:

	Kč
Celý zisk podniku M	70 000
Minus nerealizovaný zisk	- 35 000
Plus podíl na zisku podniku D (80 % x 45 000)	36 000
	71 000

Příklad 9

M vlastní 80% podíl D. Během běžného účetního období koupil podnik D zboží za 300 000 Kč a následně jej prodal podniku M za 370 000 Kč. K datu rozvahy byla polovina tohoto zboží v zásobách mateřského podniku, zbývající polovina byla prodána za 230 000 Kč.

V Kč	M	D	Eliminace	Nekontrolní podíl	KÚZ
Rozvaha:					
Zásoby	185 000		- 35 000		150 000
Zisk běžného období	45 000	70 000	- 28 000	- 14 000	73 000
Nekontrolní podíl			- 7 000	14 000	7 000
Výsledovka:					
Tržby	230 000	370 000	- 370 000		230 000
Náklady na prodané zboží	- 185 000	- 300 000	335 000		- 150 000
Hrubý zisk	45 000	70 000	- 35 000		80 000
Zisk přiřaditelný akcionářům M			- 28 000		73 000
Nekontrolní podíl			- 7 000	14 000	7 000

Ve srovnání s předcházejícím případem se mění hodnota nekontrolních podílů a tedy i hodnota zisku přiřaditelného akcionářům podniku M. Protože neprodané zboží je v zásobách M a zisk z jeho prodeje

podniku M je obsažen ve výkazech podniku D. V konsolidované účetní závěrce se zisk podniku D rozděljuje mezi podnik M a vlastníky nekontrolních podílů a stejně tedy musíme postupovat při eliminaci nerealizovaného zisku. Celkových 35 000 Kč nerealizovaného zisku se rozdělí na 80 %, o které se sníží zisk skupiny (tj. 28 000 Kč), a na 20 %, o které se sníží nekontrolní podíly (7 000 Kč).

4.4 Převody stálých aktiv

Pokud si podniky ve skupině prodávají dlouhodobý majetek, je nutné v konsolidované účetní závěrce upravit výkazy tak, jakoby k žádnému prodeji nedošlo. Zároveň je ale nutné tyto úpravy provádět i v následujících letech, protože prodej má vliv i na výši odpisů v následujících letech.

Příklad 10

M vlastní 80% podíl D. 1. ledna 2008 převedla M na D aktivum v hodnotě 400 000 Kč, které koupila 1.1.2005. Původní pořizovací cena pro M byla 600 000 Kč a oprávky k datu převodu činily 360 000 Kč. Oba podniky odpisují taková aktiva po dobu pěti let od okamžiku, kdy bylo aktivum skupinou poprvé pořízeno, po nákupu aktiva jej tedy bude podnik D odpisovat po zbývajících dobu použitelnosti (tedy dva roky).

Částky vykázané v účetních závěrkách podniků M a D po prodeji aktiva

V Kč	M	D
Rozvaha:		
DHM – pořizovací cena	0	400 000
DHM - oprávky	0	200 000
Zisk běžného období	160 000	- 200 000
Výsledovka:		
Zisk z prodeje DHM	160 000	0
Odpisy	0	- 200 000
Hrubý zisk	160 000	- 200 000

Kdyby k prodeji aktiva nedošlo, vykázal by podnik M následující částky:

V Kč	M
Rozvaha:	
DHM – pořizovací cena	600 000
DHM – oprávky (360 000 + 600 000 x 20 %)	480 000
Zisk běžného období (600 000 x 20 %)	- 120 000
Výsledovka:	
Zisk z prodeje DHM	0
Odpisy	- 120 000
Hrubý zisk	- 120 000

V konsolidované rozvaze je tedy nutné provést následující úpravy (vyplývající z rozdílů výše uvedených tabulek):

	MD Kč	D Kč
Zisk z prodeje aktiva	160 000	
Stálá aktiva – pořizovací cena	200 000	
Stálá aktiva – oprávky		280 000
Odpisy		80 000

4.5 Dividendy

Dividendy od podniku D podniku M jsou položkou transakce mezi podniky ve skupině a musí být proto vyloučeny.

V konsolidované výsledovce jsou jediné přípustné výnosy z dividend od podniků mimo skupinu, tedy od nekonsolidovaných majetkových účastí. Z tohoto titulu je rovněž možné vykázat v konsolidované rozvaze pohledávku.

V rozvaze jsou dále vykázány jako závazek dividendy, které mají být vyplaceny akcionářům mateřského podniku a dividendy, které budou vyplaceny dceřiným podnikem vlastníkům nekontrolních podílů. Neboli vykazujeme závazek skupiny třetím stranám.

Příklad 11

Výše zisku běžného období podniku M k 31.12.2008 činí 1 700 000 Kč, podniku D 1 300 000 Kč. Podnik M odsouhlasil výplatu dividend ve výši 400 000 Kč, podnik D oznámil výplatu dividend ve výši 200 000 Kč z tohoto zisku a oba podniky tyto částky v běžném období zaúčtovaly. Podnik M vlastní 60 % podniku D. Dividendy budou vyplaceny v následujícím účetním období

V Kč	M	D	Eliminace (1)	Nekontrolní podíl (2)	KÚZ
Rozvaha:					
Pohledávky	120 000		- 120 000		0
Nerozdělený zisk	1 420 000	1 100 000	0	- 440 000	2 080 000
Nekontrolní podíl				440 000	440 000
Závazky	400 000	200 000	- 120 000		480 000
Výsledovka:					
Zisk před zaúčtováním dividend	1 700 000	1 300 000			3 000 000
Výnosy z finančních investic	120 000	0	- 120 000		0
Zisk po zdanění	1 820 000	1 300 000	- 120 000		3 000 000
Přiraditelný nekontrolním podílům				520 000	520 000

Dividendy vyplácené mateřskému podniku činí 120 000 Kč, vlastníkům nekontrolních podílů pak dceřiný podnik vyplatí 80 000 Kč.

Mateřský podnik bude vyplácet dividendy ve výši 400 000 Kč.

V kroku (1) eliminujeme vzájemnou pohledávku a závazek z titulu vyplacených dividend dcery matce. Na řádku nerozděleného zisku v rozvaze není žádná úprava, protože v podstatě potřebujeme snížit zisk běžného období matky a zvýšit nerozdělený zisk dcery o stejnou částku.

Nerozdělený zisk v rozvaze přiřaditelný nekontrolním podílům v kroku (2), představuje 40 % ze zisku D po zaúčtování dividend (40 % x 1 300 000 – 80 000), tj 440 000 Kč.

V konsolidované rozvaze je vykázán pouze závazek z dividend vyplacených mateřským podnikem (400 000 Kč) a dceřiným podnikem jeho nekontrolním podílům (80 000 Kč), tedy 480 000 Kč celkem.

5 POŽADAVKY IFRS 3 PODNIKOVÉ KOMBINACE

V předcházejících kapitolách jsme při výpočtu goodwillu pracovali pouze s účetními hodnotami čistých aktiv dceřiného podniku. IFRS 3 ve znění platném pro účetní období začínající po 1.1.2009 definuje dva způsoby ocenění nekontrolních podílů, které ovlivňují výši goodwillu:

Nekontrolní podíly jsou oceněny poměrným podílem nekontrolního podílu na reálných hodnotách čistých identifikovatelných aktiv nabývaného podniku. Goodwill je rozdílem mezi pořizovací cenou a podílem na reálné hodnotě nabytých aktiv a závazků. (viz 5.2)

- Nekontrolní podíl je oceněn jeho reálnou hodnotou. Goodwill je rozdílem mezi pořizovací cenou, která se navýší o reálnou hodnotu nekontrolních podílů, a podílem na reálné hodnotě nabytých aktiv a závazků. (viz 5.3)

5.1 Ocenění nabytých aktiv a závazků reálnou hodnotou

IFRS 3 vyžaduje, aby aktiva a závazky nabývaného podniku byly k datu akvizice oceněny reálnou hodnotou.

Uvažujeme následující situaci: podnik D ve svých aktivech vlastní pouze jeden pozemek v účetní hodnotě 10 000 Kč, jehož reálná hodnota činí 12 000 Kč. Žádná jiná aktiva ani závazky podnik D nemá. Podnik M má zájem o koupi uvedeného pozemku a může buď koupit od podniku D pouze pozemek, nebo 100% podíl v podniku D, který by se tak stal jeho dceřiným podnikem. V obou případech by měla rozvaha podniku M po uskutečněné transakci (v případě koupě podniku D by se jednalo o konsolidovanou rozvahu), vykazovat stejnou hodnotu dlouhodobých aktiv.

Níže jsou uvedené rozvahy obou podniků před zachycením prodeje pozemku.

V Kč.	M	D
Pozemky	3 000	10 000
Peněžní prostředky	12 000	0
	15 000	10 000
Základní kapitál	5 500	4 000
Nerozdělený zisk	9 500	6 000
	15 000	10 000

Rozvaha podniku M po koupi pozemku od podniku D

V Kč.	M
Pozemky	15 000
Peněžní prostředky	0
	15 000
Základní kapitál	5 500
Nerozdělený zisk	9 500
	15 000

Konsolidovaná rozvaha podniku M po koupi 100% podílu v podniku D, goodwill je založen na účetních hodnotách

Kč.	M	D	Vyloučení investice	Konsolidovaná rozvaha
Pozemky	3 000	10 000		13 000
Pořizovací cena podílu v D	12 000	0	- 12 000	0
Goodwill			2 000	2 000
	15 000	10 000	- 10 000	15 000
Základní kapitál	5 500	4 000	- 4 000	5 500
Nerozdělený zisk	9 500	6 000	-6 000	9 500
	15 000	10 000	- 10 000	15 000

Porovnáme-li tuto konsolidovanou rozvahu s rozvahou podniku M po koupi pozemku, zjistíme, že v konsolidované rozvaze je hodnota pozemků o 2 000 Kč nižší a zároveň je v této částce vykázán goodwill, který v podstatě představuje rozdíl mezi historickou cenou a reálnou hodnotou daného pozemku. Aby k těmto situacím nedocházelo, IFRS 3 vyžaduje ocenění nabytých aktiv a závazků reálnou hodnotou a tím zároveň minimalizuje hodnotu goodwillu.

Konsolidovaná rozvaha v souladu s IFRS 3 vypadá takto:

Kč.	M	D	Vyloučení investice a přecenění pozemku	Konsolidovaná rozvaha
Pozemky	3 000	10 000	2 000	15 000
Pořizovací cena podílu v D	12 000	0	- 12 000	0
Goodwill			0	0
	15 000	10 000	- 10 000	15 000
Základní kapitál	5 500	4 000	- 4 000	5 500
Nerozdělený zisk	9 500	6 000	-6 000	9 500
	15 000	10 000	- 10 000	15 000

5.2 Ocenění nekontrolních podílů poměrným podílem nekontrolního podílu na reálných hodnotách čistých identifikovatelných aktiv nabývaného podniku

Jak již bylo řečeno, IFRS 3 vyžaduje ocenění aktiv a závazků dceřiného podniku k datu akvizice jejich reálnými hodnotami. Tyto reálné hodnoty zároveň vstupují do výpočtu nekontrolních podílů.

Příklad 12

M koupil 80 % D 1.1.2008. Níže jsou uvedeny rozvahy obou podniků k 1.1.2008, na řádku pozemky a budovy v rozvaze podniku D je vykázána nemovitost, jejíž reálná hodnota k datu akvizice činí 7 000 Kč (účetní hodnota je 6 000 Kč).

	M	D
	Kč	Kč
Pozemky a budovy	7 000	6 000
Pořizovací cena podílu v D	8 600	0
Pohledávky	2 000	3 000
	———	———
	17 600	9 000
	———	———
Základní kapitál	5 000	5 000
Nerozdělený zisk	10 700	2 500
Závazky	1 900	1 500
	———	———
	17 600	9 000
	———	———

Připravte konsolidovanou rozvahu k 1.1.2008.

Vhodnou přípravou pro řešení je opět výpočet vlastního kapitálu dceřiného podniku ke dvěma okamžikům – k datu akvizice (tato hodnota slouží pro výpočet goodwillu) a k datu konsolidace (tato hodnota slouží pro výpočet nekontrolních podílů; v tomto příkladu jsou tato dvě data identická). V případech, kdy k datu akvizice přeceňujeme aktiva a závazky na reálnou hodnotu, je vhodné vytvořit fiktivní fond z přecenění ve vlastním kapitálu, který je následně při konsolidaci eliminován.

Akvizice a konsolidace	
	Kč
Základní kapitál	5 000
Nerozdělený zisk	2 500
Fond z přecenění (7 000 – 6 000)	1 000
	———
Vlastní kapitál D	8 500
	———

Výpočet goodwillu:

	Kč
Požizovací cena	8 600
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (80 % x 8 500)	- 6 800
	<hr/>
Goodwill	1 800
	<hr/>

Nekontrolní podíl

20 % z 8 500	1 700
--------------	-------

V Kč.	M	D	Přecenění nemovitosti	Vyloučení investice	Nekontrolní podíly	Konsolidovaná rozsaha
Pozemky a budovy	7 000	6 000	1 000			14 000
Požizovací cena podílu v D	8 600	0		- 8 600		0
Goodwill				1 800		1 800
Pohledávky	2 000	3 000				5 000
	17 600	9 000	1 000	- 6 800	0	20 800
Základní kapitál	5 000	5 000		- 4 000	- 1 000	5 000
Nerozdělený zisk	10 700	2 500		- 2 000	- 500	10 700
Nekontrolní podíly					1 700	1 700
Fond z přecenění			1 000	- 800	- 200	0
Závazky	1 900	1 500				3 400
	17 600	9 000	1 000	- 6 800	0	20 800

5.3 Nekomolní podíl je oceněn jeho reálnou hodnotou

V aktivech je pak vykázán celkový goodwill, který se vztahuje k nabyvateli i k nekontrolním podílům.

Příklad 13

Základní kapitál podniku D sestává z 5 000 akcií v nominální hodnotě 1 Kč/akcii. Podnik M koupil 80 % akcií podniku D 1.1.2008 za cenu, za kterou byly v ten den akcie obchodovány na aktivním trhu (2,15 Kč/akcii). Níže jsou uvedeny rozvahy obou podniků k 1.1.2008, na řádku pozemky a budovy v rozvaze podniku D je vykázána nemovitost, jejíž reálná hodnota k datu akvizice činí 7 000 Kč (účetní hodnota je 6 000 Kč).

	M	D
	Kč	Kč
Pozemky a budovy	7 000	6 000
Pořizovací cena podílu v D	8 600	0
Pohledávky	2 000	3 000
	—————	—————
	17 600	9 000
	—————	—————
Základní kapitál	5 000	5 000
Nerozdělený zisk	10 700	2 500
Závazky	1 900	1 500
	—————	—————
	17 600	9 000
	—————	—————

Připravte konsolidovanou rozvahu k 1.1.2008.

Jako obvykle, vypočteme vlastní kapitál dceřiného podniku k datu akvizice (tato hodnota slouží pro výpočet goodwillu) a k datu konsolidace (tato hodnota slouží pro výpočet nekontrolních podílů) a pro přecenění aktiva na reálnou hodnotu vytvoříme fiktivní fond z přecenění ve vlastním kapitálu

Akvizice a konsolidace

	Kč
Základní kapitál	5 000
Nerozdělený zisk	2 500
Fond z přecenění (7 000 – 6 000)	1 000
	———
Vlastní kapitál D	8 500
	———

Výpočet goodwillu nabyvatele:

	Kč
Požizovací cena	8 600
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (80 % x 8 500)	- 6 800
	———
Goodwill přiřaditelný mateřskému podniku	1 800
	———

Výpočet celkového goodwillu:

	Kč
Požizovací cena	8 600
Reálná hodnota nekontrolního podílu (viz níže)	2 150
Minus reálná nabytých aktiv a závazků	- 8 500
	———
Celkový goodwill	2 250
	———

Nekontrolní podíl

Reálná hodnota nekontrolního podílu (1 000 akcií x 2,15 Kč)	2 150
---	-------

V Kč.	M	D	Přecenění nemovitosti	Vyloučení investice	Nekontrolní podíly	Konsolidovaná rozvaha
Pozemky a budovy	7 000	6 000	1 000			14 000
Pořizovací cena podílu v D	8 600	0		- 8 600		0
Goodwill				1 800	450	2 250
Pohledávky	2 000	3 000				5 000
	17 600	9 000	1 000	- 6 800	450	21 250
Základní kapitál	5 000	5 000		- 4 000	- 1 000	5 000
Nerozdělený zisk	10 700	2 500		- 2 000	- 500	10 700
Nekontrolní podíly					1 700+450	2 150
Fond z přecenění			1 000	- 800	- 200	0
Závazky	1 900	1 500				3 400
	17 600	9 000	1 000	- 6 800	450	21 250

Oproti předcházejícímu příkladu došlo k navýšení goodwillu i nekontrolních podílů o 450 Kč, to je způsobeno tím, že nekontrolní podíly jsou oceněny reálnou hodnotou, a ta je o 450 Kč vyšší než v případě, kdy jsou nekontrolní podíly oceněny podílem na reálných hodnotách aktiv a závazků k datu akvizice.

5.4 Vliv přecenění aktiv a závazků na reálnou hodnotu na výsledek hospodaření

Při přípravě konsolidovaných účetních závěrek, které následují po datu akvizice, musíme zohlednit i odpisy aktiv, která byla k datu akvizice přeceněna na reálnou hodnotu. Dceřiný podnik pokračuje v odpisování těchto aktiv z jejich původních hodnot, přecenění bylo pouze úpravou v přípravě konsolidované účetní závěrky a není promítnuto do účetnictví dceřiného podniku. Proto v následujících letech musíme při přípravě konsolidované účetní závěrky zohlednit i tyto odpisy.

Příklad 14

Do příkladu 12 doplníme následující informace. Nemovitost, která byla k datu akvizice přeceněná na reálnou hodnotu, má k datu akvizice zbývající dobu použitelnosti 10 let. Níže jsou uvedeny rozvahy a výsledovky obou podniků k 31.12.2008.

	M	D
	Kč	Kč
Rozvahy		
Pozemky a budovy	8 000	5 400
Pořizovací cena podílu v D	8 600	0
Pohledávky	3 000	4 600
	————	————
	19 600	10 000
	————	————
Základní kapitál	5 000	5 000
Nerozdělený zisk	11 700	3 300
Závazky	2 900	1 700
	————	————
	19 600	10 000
	————	————

Výsledovky		
Tržby	20 000	18 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 14 000
	_____	_____
Hrubý zisk	5 000	4 000
Odpisy	- 1 200	- 600
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 700
	_____	_____
Zisk před zdaněním	2 000	1 700
Daň	- 1 000	- 900
	_____	_____
Zisk po zdanění	1 000	800
	_____	_____

Nekontrolní podíl oceníme podílem na reálné hodnotě aktiv a závazků (tedy jako v řešení příkladu 12). Do rozvahy je nutné promítnout úpravy, které byly předmětem přecenění nemovitosti na reálnou hodnotu, eliminaci pořizovací ceny. Následně upravíme výši odpisů o odpisy z přeceněné částky (1/10 z 1 000, tedy 100 Kč), které ve vlastním kapitálu rozdělíme mezi nerozdělený zisk a nekontrolní podíly. Nekontrolní podíly představují 10 % na každé položce vlastního kapitálu dceřiného podniku k 31.12.2008.

V Kč.	M	D	Přecenění nemovitosti	Vyloučení investice	Nekontrolní podíly	Odpis přecenění	Kons. rozvaha
Pozemky a budovy	8 000	5 400	1 000			- 100	14 300
Pořizovací cena podílu v D	8 600	0		- 8 600			0
Goodwill				1 800			1 800
Pohledávky	3 000	4 600					7 600
	19 600	10 000	1 000	- 6 800	0	- 100	23 700
Základní kapitál	5 000	5 000		- 4 000	- 1 000		5 000
Nerozdělený zisk	11 700	3 300		- 2 000	- 660	- 80	12 260
Nekontrolní podíly					1 860	- 20	1 840
Fond z přecenění			1 000	- 800	- 200		0
Závazky	2 900	1 700					4 600
	19 600	10 000	1 000	- 6 800	0	- 100	23 700

Výsledovky (v Kč)	M	D	Odpis přecenění	Konsolidovaná výsledovka		
Tržby	20 000	18 000		38 000		
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 14 000		- 29 000		
Hrubý zisk	5 000	4 000		9 000		
Odpisy	- 1 200	- 600	- 100	- 1 900		
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 700		- 3 500		
Zisk před zdaněním	2 000	1 700	-100	3 600		
Daň	- 1 000	- 900		- 1 900		
Zisk po zdanění	1 000	800	-100	1 700		
Přířaditelný akcionářům M	1 000	640	- 80	1 560		
Přířaditelný držitelům nekontrolních podílů	0	160	- 20	140		

Zisk přiřaditelným nekontrolním podílům:

$$(800 - 100) \times 20 \% = 140$$

6 GOODWILL A PŘÍNOS Z VÝHODNÉ KOUPEĚ („ZÁPORNÝ GOODWILL“)

IFRS 3 Podnikové kombinace definuje goodwill jako přebytek:

- pořizovací ceny akvizice a případných nekontrolních podílů; nad
- reálnou hodnotou nabytých aktiv a závazků

IFRS 3 Podnikové kombinace připouští, že nabyvatel může příležitostně realizovat i výhodnou koupi, jejíž výsledkem je „záporný goodwill“, označovaný jako přínos z výhodné koupě. Jinými slovy reálná hodnota nabytých aktiv a závazků převyšuje pořizovací cenu akvizice. V tomto případě je nabyvatel povinen znovu prověřit ocenění následujících položek:

- reálných hodnot nabývaných aktiv a závazků
- reálné hodnoty případného nekontrolního podílu na nabývaném podniku
- pořizovací ceny

Pokud i tak je výsledkem transakce přínos z výhodné koupě, nabyvatel jej uzná ve svém konsolidovaném hospodářském výsledku.

6.1 Přínos z výhodné koupě při metodě ocenění nekontrolních podílů poměrným podílem nekontrolního podílu na reálných hodnotách čistých identifikovatelných aktiv nabývaného podniku

Příklad 15

M koupil 80 % D 1.1.2008. Níže jsou uvedeny rozvahy obou podniků k 1.1.2008, na řádce pozemky a budovy v rozvaze podniku D je vykázána nemovitost, jejíž reálná hodnota k datu akvizice činí 7 000 Kč (účetní hodnota je 6 000 Kč).

	M	D
	Kč	Kč
Pozemky a budovy	7 000	6 000
Pořizovací cena podílu v D	6 000	0
Pohledávky	2 000	3 000
	—————	—————
	15 000	9 000
	—————	—————
Základní kapitál	5 000	5 000
Nerozdělený zisk	8 700	2 500
Závazky	1 300	1 500
	—————	—————
	15 000	9 000
	—————	—————

Připravte konsolidovanou rozvahu k 1.1.2008.

Vhodnou přípravou pro řešení je opět výpočet vlastního kapitálu dceřiného podniku ke dvěma okamžikům – k datu akvizice (tato hodnota slouží pro výpočet goodwillu) a k datu konsolidace (tato hodnota slouží pro výpočet nekontrolních podílů; v tomto příkladu jsou tato dvě data identická). V případech, kdy k datu akvizice přeceňujeme aktiva a závazky na reálnou hodnotu, je vhodné vytvořit fiktivní fond z přecenění ve vlastním kapitálu, který je následně při konsolidaci eliminován.

Akvizice a konsolidace	
	Kč
Základní kapitál	5 000
Nerozdělený zisk	2 500
Fond z přecenění (7 000 – 6 000)	1 000
	—————
Vlastní kapitál D	8 500
	—————

Výpočet goodwillu:

	Kč
Pořizovací cena	6 000
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (80 % x 8 500)	- 6 800

Přínos z výhodné koupě	- 800

Nekontrolní podíl

20 % z 8 500	1 700
--------------	-------

V Kč.	M	D	Přecenění nemovitosti	Vyloučení investice	Nekontrolní podíly	Konsolidovaná rozvaha
Pozemky a budovy	7 000	6 000	1 000			14 000
Pořizovací cena podílu v D	6 000	0		- 6 000		0
Goodwill						0
Pohledávky	2 000	3 000				5 000
	15 000	9 000	1 000	- 6 000	0	19 000
Základní kapitál	5 000	5 000		- 4 000	- 1 000	5 000
Nerozdělený zisk	8 700	2 500		- 2 000+800	- 500	9 500
Nekontrolní podíly					1 700	1 700
Fond z přecenění			1 000	- 800	- 200	0
Závazky	1 300	1 500				2 800
	15 000	9 000	1 000	- 6 000	0	19 000

Sloupec vyloučení investice na řádku Nerozdělený zisk obsahuje eliminaci nerozděleného zisku dceřiného podniku ve výši 2 000 Kč a zúčtování přínosu z výhodné koupě ve výši 800 Kč. Tato částka bude vykázána jako výnos v konsolidované výsledovce k 31.12.2008.

6.2 Přínos z výhodné koupě při metodě ocenění nekontrolních podílů reálnou hodnotou

Příklad 16

Základní kapitál podniku D sestává z 5 000 akcií v nominální hodnotě 1 Kč/akcii. Podnik M koupil 80 % akcií podniku D 1.1.2008 za cenu, za kterou byly v ten den akcie obchodovány na aktivním trhu (1,50 Kč/akcie). Níže jsou uvedeny rozvahy obou podniků k 1.1.2008, na řádku pozemky a budovy v rozvaze podniku D je vykázána nemovitost, jejíž reálná hodnota k datu akvizice činí 7 000 Kč (účetní hodnota je 6 000 Kč).

	M	D
	Kč	Kč
Pozemky a budovy	7 000	6 000
Pořizovací cena podílu v D	6 000	0
Pohledávky	2 000	3 000
	—————	—————
	15 000	9 000
	—————	—————
Základní kapitál	5 000	5 000
Nerozdělený zisk	8 700	2 500
Závazky	1 300	1 500
	—————	—————
	15 000	9 000
	—————	—————

Připravte konsolidovanou rozvahu k 1.1.2008.

Jako obvykle, vypočteme vlastní kapitál dceřiného podniku k datu akvizice (tato hodnota slouží pro výpočet goodwillu) a k datu konsolidace (tato hodnota slouží pro výpočet nekontrolních podílů) a pro přecenění aktiva na reálnou hodnotu vytvoříme fiktivní fond z přecenění ve vlastním kapitálu

	Akvizice a konsolidace
	Kč
Základní kapitál	5 000
Nerozdělený zisk	2 500
Fond z přecenění (7 000 – 6 000)	1 000
	—————
Vlastní kapitál D	8 500
	—————

Výpočet goodwillu nabyvatele:

	Kč
Pořizovací cena	6 000
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (80 % x 8 500)	- 6 800

Goodwill přiřaditelný mateřskému podniku	- 800

Výpočet celkového goodwillu:

	Kč
Pořizovací cena	6 000
Reálná hodnota nekontrolního podílu (viz níže)	1 500
Minus reálná nabytých aktiv a závazků	- 8 500

Celkový goodwill	- 1 000

Nekontrolní podíl

Reálná hodnota nekontrolního podílu (1 000 akcií x 1,50 Kč)	1 500
---	-------

V Kč.	M	D	Přecenění nemovitosti	Vyloučení investice	Nekontrolní podíly	Konsolidovaná rozvaha
Pozemky a budovy	7 000	6 000	1 000			14 000
Pořizovací cena podílu v D	6 000	0		- 6 000		0
Goodwill				0	0	0
Pohledávky	2 000	3 000				5 000
	15 000	9 000	1 000	- 6 800	450	19 000
Základní kapitál	5 000	5 000		- 4 000	- 1 000	5 000
Nerozdělený zisk	8 700	2 500		- 2 000+800	- 500+200	9 700
Nekontrolní podíly					1 700-200	1 700
Fond z přecenění			1 000	- 800	- 200	0
Závazky	1 300	1 500				2 800
	15 000	9 000	1 000	- 6 800	450	19 000

Sloupec vyloučení investice na řádku nerozdělený zisk obsahuje eliminaci nerozděleného zisku dceřiného podniku ve výši 2 000 Kč a zúčtování přínosu z výhodné koupě ve výši 800 Kč. Tato částka bude vykázána v konsolidované výsledovce k 31.12.2008. V konsolidované výsledovce se rovněž vykáže přínos z výhodné koupě přiřaditelný nekontrolním podílům (v našem příkladu 200 Kč).

7 ODLOŽENÁ ÚHRADA POŘIZOVACÍ CENY

Pokud při pořizování podílu v nabývaném podniku nabyvatel hradí pořizovací cenu v několika splátkách a pokud je časová hodnota peněz významná, je pořizovací cenou současná hodnota budoucích plateb. Je zřejmé, že výše diskontní sazby, která je použita pro výpočet současné hodnoty, má přímý vliv na výši pořizovací ceny a tím i na výši goodwillu/přínosu z výhodné koupě.

Příklad 17

1.1.2008 podnik M pořídil 70% podíl v podniku D, za který uhradil 10 000 Kč v hotovosti a zavázal se uhradit dalších 5 000 Kč k 31.12.2009, pokud bude podnik D vykazovat v následujících třech letech zisky. Diskontní sazba podniku M činí 6%. Účetní závěrky obou podniků k 31.12.2008 jsou následující:

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D k 31.12.2008
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000
Finanční investice	14 450	
Goodwill	0	0
Pohledávky	12 000	3 100
Aktiva celkem	41 450	6 100
Základní kapitál	20 000	3 000
Nerozdělený zisk	8 600	1 800
Fond z přecenění	100	0
Nekontrolní podíl	0	0
Obchodní závazky	8 033	1 300
Závazky z pořízení podílu v D	4 717	0
Vlastní kapitál a závazky celkem	41 450	6 100
Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D
Tržby	20 000	18 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000
Hrubý zisk	5 000	2 000
Odpisy	- 1 200	0
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400
Zisk před zdaněním	2 000	600
Daň	- 1 000	- 300
Zisk po zdanění	1 000	300

Sestavte konsolidovanou rozvahu a výsledovku k 31.12.2008, k datu akvizice podnik M identifikoval ochrannou známku podniku D v reálné hodnotě 10 000 Kč, kterou podnik D ve své rozvaze

nevykazuje (jde o interně vytvořené nehmotné aktivum). U ostatních aktiv a závazků podniku D byly účetní hodnoty přibližně stejné jako jejich reálné hodnoty.

Řešení

Pořizovací cena podílu v D je současnou hodnotou budoucích úhrad k datu akvizice (1.1.2008), tedy

$$10000 + 5000 \times \frac{1}{1,06^2} = 14450$$

V rozvaze podniku M k 31.12.2008 je vykázán závazek z titulu podmíněné úhrady pořizovací ceny ve výši 4 717 Kč, což je současná hodnota 5 000 Kč splatných za 12 měsíců při použití 6% diskontní sazby. Ve výsledovce podniku M v rámci finančních nákladů je vykázán nárůst současné hodnoty závazku mezi 31.12.2008 a 1.1.2008 ($4\,717 - 4\,450 = 267$; nebo 6 % ze 4 450 Kč).

Nekontrolní podíl není oceněn reálnou hodnotou

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D k 31.12.2008	Ochranná známka	Eliminace investice	Nekontrolní podíl	Konsolidovaná rozvaha
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000				18 000
Finanční investice	14 450			- 14 450		0
Ochranná známka			10 000			10 000
Goodwill	0	0		4 300		4 300
Pohledávky	12 000	3 100				15 100
Aktiva celkem	41 450	6 100	10 000	- 10 150	0	47 400
Základní kapitál	20 000	3 000		- 2 100	- 900	20 000
Nerozdělený zisk	8 600	1 800		- 1 050	-540	8 810
Fond z přecenění	100	0	10 000	- 7 000	- 3 000	100
Nekontrolní podíl	0	0			4 440	4 440
Obchodní závazky	8 033	1 300				9 333
Závazky z pořízení podílu v D	4 717	0				4 717
Vlastní kapitál a závazky celkem	41 450	6 100	10 000	- 10 150	0	47 400

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D				Konsolidovaná výsledovka
Tržby	20 000	18 000				38 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000				- 31 000
Hrubý zisk	5 000	2 000				7 000
Odpisy	- 1 200	0				- 1 200
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400				- 3 200
Finanční náklady	- 267	0				- 267
Zisk před zdaněním	1 733	600				2 333
Daň	- 1 000	- 300				- 1 300
Zisk po zdanění	733	300				1 033
Zisk přiřaditelný nekontrolním podílům (30 % z 300)						90
Zisk přiřaditelný držitelům mateřskému podniku						943

8 ZTRÁTY DCEŘINÉHO PODNIKU, ZÁPORNÝ VLASTNÍ KAPITÁL A NEKONTROLNÍ PODÍLY

8.1 Nekontrolní podíly nejsou oceněny reálnou hodnotou

U dceřiného podniku může nastat situace, kdy kumulované ztráty převýší základní kapitál, jinými slovy dceřiný podnik začne vykazovat záporný vlastní kapitál.

Ilustrace – vlastní kapitál dceřiného podniku D k níže uvedeným datům (mateřský podnik vlastní 80% podíl).

	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
Základní kapitál	10 000	10 000	10 000
Zisk minulých let	5 000	8 000	2 000
Zisk/- ztráta běžného období	3 000	- 6 000	- 14 000
Vlastní kapitál celkem	18 000	12 000	- 2 000
Nekontrolní podíl v rozvaze (20 % z vl. kapitálu)	3 600	2 400	- 400
Nekontrolní podíl ve výsledovce (20 % ze zisku/ztráty)	600	- 1 200	- 2 800

9 ZPŮSOBY STANOVENÍ REÁLNÝCH HODNOT A JEJICH DOČASNÉ STANOVENÍ (DOKONČOVACÍ OBDOBÍ)

Nabyvatel k datu akvizice vykáže nabytá identifikovatelná aktiva, převzaté závazky a případné nekontrolní podílyv nabývaném podniku odděleně od goodwillu.

Výše uvedená aktiva a závazky musí splnit definice pro vykazování aktiv a závazků dle koncepčního rámce. Pokud nabyvatel má v úmyslu v budoucnosti provést v nabývaném podniku restrukturalizaci, nejedná se o rezervu k datu akvizice (to by musela být restrukturalizace plánovaná již nabývaným podnikem), a proto taková rezerva nemůže být vykázána.

Obvykle k datu akvizice dochází k vykázání nehmotných aktiv, která nebyla samostatně vykázána v rozvaze nabývaného podniku, protože nesplňovala podmínky IAS 38 Nehmotná aktiva pro samostatné vykázání. Příkladem takových aktiv jsou ochranné známky, patenty nebo vztahy se zákazníky.

Nabyvatel by měl stanovit reálné hodnoty aktiv a závazků nabývaného podniku do konce účetního období, ve kterém akvizice nastala. V některých případech může být stanovení těchto reálných hodnot časově náročné, a proto IFRS 3 Podnikové kombinace definuje takzvané **dokončovací období** (12 měsíců od data akvizice). Pokud nabyvatel nezná reálné hodnoty aktiv a závazků nabývaného podniku k datu první účetní závěrky, která následuje po akvizici, ocení tyto položky prozatímními hodnotami. Do konce dokončovacího období však musí nabyvatel dokončit ocenění aktiv a závazků nabývaného podniku a změnu v ocenění (ve srovnání s prozatímními hodnotami) promítné zpětně, jakoby skutečné reálné hodnoty byly známy již k datu akvizice. V mnoha případech bude tedy nutné upravit i srovnávací údaje v účetní závěrce.

Ilustrace

Podnik M sestavuje účetní závěrku vždy k 31.12. 1.5.2008 Podnik M nabyt 100% podíl v podniku D, součástí nabytých aktiv byla i ochranná známka na výrobek X, který vyrábí podnik D. K 31.12.2008 podnik M nebyl schopen stanovit reálnou hodnotu této ochranné známky, a proto její hodnotu odhadl na 15 mil. Kč a tato hodnota byla vykázána v konsolidované účetní závěrce k 31.12.2008. Na základě této hodnoty byl i stanoven goodwill ve výši 7 mil. Kč.

V březnu 2009 podnik M v souladu s pravidlem pro dokončovací období zjistil reálnou hodnotu ochranné známky, která činila 21 mil. Kč, a zároveň přepočítal hodnotu goodwillu, který nyní činí 1 mil. Kč. V konsolidované účetní závěrce k 31.12.2009 je vykázána ochranná známka v hodnotě 21 mil. Kč, hodnota goodwillu je 1 mil. Kč. Obě tyto částky zároveň budou uvedeny ve srovnávacím období k 31.12.2008.

Poznámka: V souladu s IAS 38 Nehmotná aktiva se podnik M rozhodl ochranné známky neamortizovat.

10 ODLOŽENÁ DAŇ

Důsledky podnikových kombinací a vnitroskupinových transakcí na odloženou daň jsou součástí IAS 12 Daň zisku.

10.1 Vliv ocenění nabytých aktiv a převzatých závazků k datu akvizice na odloženou daň

Nabývaný podnik ve své účetní závěrce vykazuje odloženou daň, která je důsledkem zdanitelných nebo odčitatelných rozdílů mezi účetní a daňovou hodnotou aktiva, respektive závazku. Pokud nabyvatel provede k datu akvizice ocenění těchto aktiv a závazků reálnou hodnotou, dojde ke změně původních účetních hodnot, avšak daňové základny obvykle zůstanou nezměněny. V souvislosti s touto změnou v ocenění je nutné vykázat i související změnu ve výši odloženého daňového závazku/pohledávky u nabývaného podniku, která se nepromítné výsledkově, ale ovlivní výši goodwillu, respektive přínosu z výhodné koupě.

Nabývaný podnik může disponovat nevyužitými daňovými ztrátami, které se v důsledku podnikové kombinace stanou realizovatelnými (například existuje možnost započítávání daňových povinností

v rámci skupiny). V tomto případě nabyvatel vykáže odpovídající daňovou pohledávku k datu podnikové kombinace, která se opět nepromítne výsledkově, ale ovlivní výši goodwillu, respektive přínosu z výhodné koupě.

Pokud ovšem nabývaný podnik disponuje nevyužitými daňovými ztrátami, které se stanou realizovatelné až v důsledku nějaké budoucí události po datu akvizice (nabývaný podnik začne vykazovat zisky), dojde k vykázání odložené daňové pohledávky až v příslušném budoucím období, a to výsledkově.

Na druhé straně i nabyvatel může disponovat nevyužitými daňovými ztrátami, které se v důsledku podnikové kombinace stanou realizovatelnými (například existuje možnost započítávání daňových povinností v rámci skupiny). V tomto případě nabyvatel vykáže odpovídající daňovou pohledávku výsledkově.

10.2 Dopady vnitroskupinových transakcí na odloženou daň

Součástí přípravy konsolidované účetní závěrky je eliminace dopadů vnitroskupinových transakcí, včetně vyloučení nerealizovaných zisků. V těchto případech dochází například ke snížení účetní hodnoty zásob, ale jejich daňová základna zůstává nedotčena, a proto je nutné tuto úpravu promítnout i do výpočtu odložené daně.

Příklad 18

M vlastní 80% podíl D. Během běžného účetního období koupil podnik M zboží za 300 000 Kč a následně jej prodal podniku D za 370 000 Kč. K datu rozvahy bylo veškeré toto zboží v zásobách D. Daňová sazba je 20 %.

V Kč	M	D	Eliminace	Odložená daň	KÚZ
Rozvaha:					
Zásoby		370 000	- 70 000		300 000
Odložená daňová pohledávka				14 000	14 000
Zisk běžného období	56 000		- 70 000	14 000	0
Výsledovka:					
Tržby	370 000	0	- 370 000		0
Náklady na prodané zboží	- 300 000	0	300 000		0
Hrubý zisk	70 000	0	- 70 000		0
Daň	- 14 000	0		14 000	0
Čistý zisk	56 000	0	- 70 000	14 000	0

Tabulka obsahuje ty řádky rozvahy a výsledovky, kde se daná transakce projeví. Protože dcera nic z těchto zásob neprodala mimo skupinu, v rámci konsolidačních úprav v podstatě tuto transakci celou eliminujeme.

Před úpravou dcera vykazuje účetní hodnotu zásob 370 000 Kč, což je i jejich daňová základna. Snížíme-li hodnotu zásob o 70 000 Kč, vznikne odčitatelný rozdíl ve výši 70 000 Kč mezi účetní a daňovou základnou zásob. Vynásobíme-li tuto hodnotu 20 %, dostaneme odloženou daňovou pohledávku ve výši 14 000 Kč.

11 ZVEŘEJŇOVÁNÍ

Nabyvatel zveřejní informace, které uživatelům účetní závěrky umožní posoudit podstatu a finanční důsledky podnikové kombinace, která nastala v průběhu účetního období, nebo po konci účetního období, ale předtím, než došlo ke schválení účetní závěrky.

Nabyvatel zejména zveřejní:

- Název a popis nabývaného podniku;
- Datum akvizice;
- Procento nabytých podílů na vlastním kapitálu;
- Kvalitativní popis prvků, které tvoří vykázaný goodwill;
- Reálné hodnoty nabytých aktiv a převzatých závazků k datu akvizice;
- Podrobnosti ohledně výhodné koupě;
- Úpravy v ocenění aktiv a závazků vykázaných v průběhu dokončovacího období.

12 POSTUPNÁ PODNIKOVÁ KOMBINACE (POSTUPNÝ NÁKUP PODÍLU)

Postupná podniková kombinace nastává v případech, kdy nabyvatel (mateřský podnik) získává podíl v nabývaném (dceřiném) podniku v několika transakcích a ne najednou. V praxi se můžeme setkat v podstatě se třemi hlavními variantami postupné podnikové kombinace:

- Z finanční investice (která není přidruženým podnikem) se stane dceřiný podnik viz 12.1
- Z přidruženého podniku se stane dceřiný podnik, viz 12.2
- Dojde k navýšení kontrolního podílu v dceřiném podniku, viz 12.3

Ve všech případech je důležité si uvědomit, v jakém okamžiku dojde ke změně ve složení skupiny. Pro konsolidovanou rozvahu je důležitý stav (existence dceřiného podniku) k datu účetní závěrky, pro konsolidovanou výsledovku je ovšem důležitá i výše podílu v průběhu roku.

Pokud podnik M vlastnil 10% podíl v D od 1.1.2008 do 31.3.2008 a k 1.4.2008 došlo k navýšení podílu na 60 %, bude výsledovka podniku D zahrnuta do konsolidačního celku pouze za období 1.4.2008 až 31.12.2008, první tři měsíce roku 2008 budou zachyceny dle povahy finanční investice.

Pokud podnik M vlastnil 40% podíl v D od 1.1.2008 do 30.9.2008 a k 1.10.2008 došlo k navýšení podílu na 60 %, bude výsledovka podniku D zahrnuta do konsolidačního celku pouze za období 1.10.2008 až 31.12.2008, prvních devět měsíců roku 2008 bude zachyceno jako přidružený podnik (ekvivalenční metoda).

Pokud podnik M vlastnil 60% podíl v D od 1.1.2008 do 31.5.2008 a k 1.6.2008 došlo k navýšení podílu na 90 %, bude výsledovka podniku D zahrnuta do konsolidačního celku za celý rok 2008, ale nekontrolní podíly v konsolidované výsledovce musí reflektovat změnu ve výši nekontrolních podílů v průběhu roku (budou stanoveny jako 40 % ze zisku po zdanění podniku D za prvních pět měsíců roku 2008 plus 10 % ze zisku po zdanění podniku D za zbývajících sedm měsíců roku 2008).

Goodwill je stanoven pouze jednou, a to k datu akvizice, tedy k datu získání kontrolního podílu. Aby mohl být goodwill vypočítán je nutné nejprve přecenit na reálnou hodnotu historickou pořizovací cenu podílů pořízených v minulosti (pokud tyto nejsou přeceněny v účetní závěrce M před zahájením konsolidačních úprav).

12.1 Z finanční investice se stane dceřiný podnik

Před datem akvizice vykazuje nabyvatel ve své rozvaze hodnotu finanční investice (nekontrolního podílu) buď v pořizovací ceně, nebo v reálné hodnotě (v souladu s IAS 39 Finanční nástroje – oceňování a vykazování).

Pokud je tento nekontrolní podíl oceněn historickou cenou, nabyvatel jej přecení na reálnou hodnotu k datu akvizice a rozdíl mezi pořizovací cenou a reálnou hodnotou vykáže ve výsledovce.

Pokud byla finanční investice přeceňována na reálnou hodnotu v rámci ostatního úplného výsledku, je rozdíl mezi pořizovací cenou a reálnou hodnotou k datu akvizice vykázán stejným způsobem, jako kdyby nabyvatel svůj nekontrolní podíl v nabyvaném podniku prodal. Jinými slovy dojde k přeúčtování z fondu z přecenění do nerozděleného zisku nebo do výsledovky.

Příklad 19

Podnik M pořídil 10% podíl v podniku D dne 31.12.2007 za 600 Kč (100 akcií po 6 Kč za akcii). Dne 31.12.2008 podnik pořídil dalších 700 akcií za 4 900 Kč a navýšil tak svůj podíl v podniku D na 80 %. Reálná hodnota identifikovatelných aktiv a závazků podniku D činila 5 400 Kč k 31.12. 2007 a 6 500 Kč k 31.12.2008.

Sestavte konsolidovanou rozvahu skupiny M k 31.12.2008

Rozvahy v Kč	M	M	D	D	D	D
	31.12.2008 Varianta a)	31.12.2008 Varianta b)	Účetní hodnoty k 31.12.2007	Reálné hodnoty k 31.12.2007	Účetní hodnoty k 31.12.2008	Reálné hodnoty k 31.12.2008
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	15 000	3 000	3 900	3 000	5 000
Finanční investice	5 500	5 600	0			
Pohledávky	12 000	12 000	2 700		3 100	
Aktiva celkem	32 500	32 600	5 700		6 100	
Základní kapitál	20 000	20 000	3 000		3 000	
Nerozdělený zisk	8 600	8 600	1 500		1 800	
Fond z přecenění	0	100	0		0	
Závazky	3 900	3 900	1 200		1 300	
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 500	32 600	5 700		6 100	

Goodwill je nutné stanovit pouze k 31.12.2008, reálné hodnoty aktiv podniku D k 31.12.2007 nejsou ve výpočtu uvažovány, protože se k tomuto datu nepočítá goodwill.

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D
Tržby	20 000	18 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000
Hrubý zisk	5 000	2 000
Odpisy	- 1 200	0
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400
Zisk před zdaněním	2 000	600
Daň	- 1 000	- 300
Zisk po zdanění	1 000	300

Řešení tohoto příkladu je možné v následujících variantách:

- Podíl v podniku D v roce 2008 nebyl přeceňován na reálnou hodnotu a nekontrolní podíly jsou oceněny reálnou hodnotou;
- Podíl v podniku D v roce 2008 byl přeceňován na reálnou hodnotu prostřednictvím fondu z přecenění ve vlastním kapitálu (neuvažujeme odloženou daň) a nekontrolní podíly jsou oceněny reálnou hodnotou;

Další dvě varianty řešení jsou možné v případě, kdy nekontrolní podíly jsou oceněny podílem na reálné hodnotě aktiv a závazků a v závislosti na tom, zda-li byla nebo nebyla finanční investice přeceněna na reálnou hodnotu.

Řešení a)

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D Účetní hodnoty k 31.12.2008	Přecenění dříve pořízeného nekontrolního podílu	Přecenění pozemku	Eliminace investice	Nekontrolní podíl	Kons. rozvaha
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000		2 000			20 000
Finanční investice	5 500		100		- 5 600		0
Goodwill	0	0			160	40	200
Pohledávky	12 000	3 100					15 100
Aktiva celkem	32 500	6 100		2 000	- 5 440		35 300
Základní kapitál	20 000	3 000			- 2 400	- 600	20 000
Nerozdělený zisk	8 600	1 800	100		- 1 440	-360	8 700
Fond z přecenění	0	0		2 000	- 1 600	- 400	0
Nekontrolní podíl	0	0				1 360 + 40	1 400
Závazky	3 900	1 300					5 200
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 500	6 100		2 000	- 5 440		35 300

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D					Konsolidovaná výsledovka
Tržby	20 000	18 000					20 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000					- 15 000
Hrubý zisk	5 000	2 000					5 000
Odpisy	- 1 200	0					- 1 200
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400					- 1 800
Přecenění nekontrolního podílu	0	0	100				100
Zisk před zdaněním	2 000	600	100				2 100
Daň	- 1 000	- 300					- 1 000
Zisk po zdanění	1 000	300	100				1 100

Protože k získání kontrolního podílu došlo 31.12.2008, konsolidovaná výsledovka je pouze výsledovkou podniku M, která je upravena o přecenění finanční investice v podniku D na reálnou hodnotu k datu akvizice o 100 Kč (100 akcií, nárůst reálné hodnoty ze 6 Kč na akcii na 7 Kč na akcii).

Akvizice a konsolidace

	Kč
Základní kapitál	3 000
Nerozdělený zisk	1 800
Fond z přecenění (5 000 – 3 000), pozemky	2 000
	—
Vlastní kapitál D	6 800
	—

Výpočet goodwillu nabyvatele:

	Kč
Pořizovací cena	5 600
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (80 % x 6 800)	- 5 440
	—
Goodwill přiřaditelný mateřskému podniku	160
	—

Výpočet celkového goodwillu:

	Kč
Požizovací cena	5 600
Reálná hodnota nekontrolního podílu (viz níže)	1 400
Minus reálná nabytých aktiv a závazků	- 6 800

Celkový goodwill	200

Nekontrolní podíl

Reálná hodnota nekontrolního podílu (200 akcií x 7 Kč)	1 400
--	-------

Řešení b)

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D Účetní hodnoty k 31.12.2008	Přeučtování fondu z přecenění	Přecenění pozemku	Eliminace investice	Nekontrolní podíl	Kons. rozvaha
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000		2 000			20 000
Finanční investice	5 600				- 5 600		0
Goodwill	0	0			160	40	200
Pohledávky	12 000	3 100					15 100
Aktiva celkem	32 600	6 100	0	2 000	- 5 440		35 300
Základní kapitál	20 000	3 000			- 2 400	- 600	20 000
Nerozdělený zisk	8 600	1 800	100		- 1 440	-360	8 700
Fond z přecenění	100	0	- 100	2 000	- 1 600	- 400	0
Nekontrolní podíl	0	0				1 360 + 40	1 400
Závazky	3 900	1 300					5 200
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 600	6 100	0	2 000	- 5 440		35 300

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D					Konsolidovaná výsledovka
Tržby	20 000	18 000					20 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000					- 15 000
Hrubý zisk	5 000	2 000					5 000
Odpisy	- 1 200	0					- 1 200
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400					- 1 800
Přecenění nekontrolního podílu	0	0	100				100
Zisk před zdaněním	2 000	600	100				2 100
Daň	- 1 000	- 300					- 1 000
Zisk po zdanění	1 000	300	100				1 100

Protože k získání kontrolního podílu došlo 31.12.2008, konsolidovaná výsledovka je pouze výsledovkou podniku M, která je upravena o přeúčtování přecenění finanční investice v podniku D z vlastního kapitálu do výsledovky.

Akvizice a konsolidace

Kč

Základní kapitál	3 000
Nerozdělený zisk	1 800
Fond z přecenění (5 000 – 3 000), pozemky	2 000
	—
Vlastní kapitál D	6 800
	—

Výpočet goodwillu nabyvatele:

Kč

Pořizovací cena	5 600
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (80 % x 6 800)	- 5 440
	—
Goodwill přiřaditelný mateřskému podniku	160
	—

Výpočet celkového goodwillu:

	Kč
Požizovací cena	5 600
Reálná hodnota nekontrolního podílu (viz níže)	1 400
Minus reálná nabytých aktiv a závazků	- 6 800
	<hr/>
Celkový goodwill	200
	<hr/>

Nekontrolní podíl

Reálná hodnota nekontrolního podílu (200 akcií x 7 Kč)	1 400
--	-------

Vlastní kapitál podniku D	31.12.2007	31.12.2008
	Kč	Kč
Základní kapitál	3 000	3 000
Nerozdělený zisk	1 500	1 800
Fond z přecenění, pozemky	900	2 000
	<hr/>	<hr/>
Vlastní kapitál D	5 400	6 800
	<hr/>	<hr/>

12.2 Z přidruženého podniku se stane dceřiný podnik

Příklad 20

Podnik M pořídil 30% podíl v podniku D dne 31.12.2007 za 1 800 Kč (300 akcií po 6 Kč za akcii). Dne 31.12.2008 podnik pořídil dalších 400 akcií za 2 800 Kč a navýšil tak svůj podíl v podniku D na 70 %. Reálná hodnota identifikovatelných aktiv a závazků podniku D činila 5 400 Kč k 31.12. 2007 a 6 800 Kč k 31.12.2008.

Sestavte konsolidovanou rozvahu a výsledek skupiny M k 31.12.2008

Rozvahy v Kč	M	M	D	D	D	D
	31.12.2008 Varianta a)	31.12.2008 Varianta b) a c)	Účetní hodnoty k 31.12.2007	Reálné hodnoty k 31.12.2007	Účetní hodnoty k 31.12.2008	Reálné hodnoty k 31.12.2008
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	15 000	3 000	3 900	3 000	5 000
Finanční investice	4 600	4 900	0			
Pohledávky	12 900	12 900	2 700		3 100	
Aktiva celkem	32 500	32 800	5 700		6 100	
Základní kapitál	20 000	20 000	3 000		3 000	
Nerozdělený zisk	8 600	8 600	1 500		1 800	
Fond z přecenění	0	300	0		0	
Závazky	3 900	3 900	1 200		1 300	
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 500	32 800	5 700		6 100	

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D
Tržby	20 000	18 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000
Hrubý zisk	5 000	2 000
Odpisy	- 1 200	0
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400
Zisk před zdaněním	2 000	600
Daň	- 1 000	- 300
Zisk po zdanění	1 000	300

Řešení tohoto příkladu je možné v následujících variantách:

- Skupina při konsolidaci používá metodu „úplného goodwillu“ a podíl v podniku D v roce 2008 nebyl přeceňován na reálnou hodnotu;
- Skupina při konsolidaci používá metodu „úplného goodwillu“ a podíl v podniku D v roce 2008 byl přeceňován na reálnou hodnotu prostřednictvím fondu z přecenění ve vlastním kapitálu (neuvažujeme odloženou daň);

- c) Skupina v konsolidované účetní závěrce vykazuje pouze goodwill připadající na kontrolní podíl skupiny a podíl v podniku D v roce 2008 byl přeceňován na reálnou hodnotu prostřednictvím fondu z přecenění ve vlastním kapitálu (neuvažujeme odloženou daň).

Čtvrtou variantou by bylo vykázání goodwillu, který připadá na kontrolní podíl za situace, kdy podíl v D nebyl přeceněn na reálnou hodnotu.

Řešení a)

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D 31.12.2008	Podíl na zisku přidruženého podniku a přecenění původního nekontrolního podílu	Přecenění pozemku	Eliminace investice	Nekontrolní podíl	Konsolidovaná rozhava
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000		2 000			20 000
Finanční investice	4 600		300		-4 900		0
Goodwill	0	0			140	60	200
Pohledávky	12 900	3 100					16 000
Aktiva celkem	32 500	6 100	300	2 000	-4 760	60	36 200
Základní kapitál	20 000	3 000			-2 100	-900	20 000
Nerozdělený zisk	8 600	1 800	300		-1 260	-540	8 900
Fond z přecenění	0	0		2 000	-1 400	-600	0
Nekontrolní podíl	0	0				2 040 + 60	2 100
Závazky	3 900	1 300					5 200
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 500	6 100	300	2 000	-4 760	60	36 200
Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D	Podíl na zisku přidruženého podniku a přecenění původního nekontrolního podílu	Přecenění pozemku	Eliminace investice	Nekontrolní podíl	Konsolidovaná výsledovka
Tržby	20 000	18 000					20 000
Náklady na prodané zboží	-15 000	-16 000					-15 000
Hrubý zisk	5 000	2 000	0	0	0	0	5 000
Odpisy	-1 200	0					-1 200
Mzdové náklady	-1 800	-1 400					-1 800
Podíl na zisku přidruženého podniku			90				90
Přecenění nekontrolního podílu	0	0	210				210
Zisk před zdaněním	2 000	600	300	0	0	0	2 300
Daň	-1 000	-300					-1 000
Zisk po zdanění	1 000	300	300	0	0	0	1 300

Řešení b)

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D 31.12.2008	Úprava vykázání přecenění podílu v přidruženém podniku	Přecenění pozemku	Eliminace investice	Nekontrolní podíl	Konsolidovaná rozvaha
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000		2 000			20 000
Finanční investice	4 900				-4 900		0
Goodwill	0	0			140	60	200
Pohledávky	12 900	3 100					16 000
Aktiva celkem	32 800	6 100	0	2 000	-4 760	60	36 200
Základní kapitál	20 000	3 000			-2 100	-900	20 000
Nerozdělený zisk	8 600	1 800	300		-1 260	-540	8 900
Fond z přecenění	300	0	-300	2 000	-1 400	-600	0
Nekontrolní podíl	0	0				2 040 + 60	2 100
Závazky	3 900	1 300					5 200
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 800	6 100	0	2 000	-4 760	60	36 200
Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D	Úprava vykázání přecenění podílu v přidruženém podniku	Přecenění pozemku	Eliminace investice	Nekontrolní podíl	Konsolidovaná výsledovka
Tržby	20 000	18 000					20 000
Náklady na prodané zboží	-15 000	-16 000					-15 000
Hrubý zisk	5 000	2 000	0	0	0	0	5 000
Odpisy	-1 200	0					-1 200
Mzdové náklady	-1 800	-1 400					-1 800
Podíl na zisku přidruženého podniku			90				90
Přecenění nekontrolního podílu	0	0	210				210
Zisk před zdaněním	2 000	600	300	0	0	0	2 300
Daň	-1 000	-300					-1 000
Zisk po zdanění	1 000	300	300	0	0	0	1 300

Řešení c)

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D 31.12.2008	Úprava vykázání přecenění podílu v přidruženém podniku	Přecenění pozemku	Eliminace investice	Nekontrolní podíl	Konsolidovaná rozvaha
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000		2 000			20 000
Finanční investice	4 900				-4 900		0
Goodwill	0	0			140		140
Pohledávky	12 900	3 100					16 000
Aktiva celkem	32 800	6 100	0	2 000	-4 760	0	36 140
Základní kapitál	20 000	3 000			-2 100	-900	20 000
Nerozdělený zisk	8 600	1 800	300		-1 260	-540	8 900
Fond z přecenění	300	0	-300	2 000	-1 400	-600	0
Nekontrolní podíl	0	0				2 040	2 040
Závazky	3 900	1 300					5 200
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 800	6 100	0	2 000	-4 760	0	36 140
Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D	Úprava vykázání přecenění podílu v přidruženém podniku	Přecenění pozemku	Eliminace investice	Nekontrolní podíl	Konsolidovaná výsledovka
Tržby	20 000	18 000					20 000
Náklady na prodané zboží	-15 000	-16 000					-15 000
Hrubý zisk	5 000	2 000	0	0	0	0	5 000
Odpisy	-1 200	0					-1 200
Mzdové náklady	-1 800	-1 400					-1 800
Podíl na zisku přidruženého podniku			90				90
Přecenění nekontrolního podílu	0	0	210				210
Zisk před zdaněním	2 000	600	300	0	0	0	2 300
Daň	-1 000	-300					-1 000
Zisk po zdanění	1 000	300	300	0	0	0	1 300

Výpočty

Protože k získání kontrolního podílu došlo 31.12.2008, konsolidovaná výsledovka je pouze výsledovkou podniku M, která je upravena o přecenění finanční investice v podniku D na reálnou hodnotu k datu akvizice o 100 Kč (100 akcií, nárůst reálné hodnoty z 6 Kč na akcii na 7 Kč na akcii), a podíl na zisku podniku D za rok 2008 je vykázán ekvivalenční metodou podle IAS 28 (30% z 300).

Akvizice a konsolidace

Kč

Základní kapitál	3 000
Nerozdělený zisk	1 800
Fond z přecenění (5 000 – 3 000), pozemky	2 000
	—
Vlastní kapitál D	6 800
	—

Výpočet goodwillu nabyvatele:

	Kč
Požizovací cena	4 900
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (70 % x 6 800)	- 4 760

Goodwill přiřaditelný mateřskému podniku	140

Výpočet celkového goodwillu:

Goodwill počítáme pouze k datu akvizice, tedy ke dni 31.12.2008.

	Kč
Požizovací cena	4 900
Reálná hodnota nekontrolního podílu (viz níže)	2 100
Minus reálná nabytých aktiv a závazků	- 6 800

Celkový goodwill	200

Nekontrolní podíl

Reálná hodnota nekontrolního podílu (300 akcií x 7 Kč)	2 100
--	-------

12.3 Navýšení podílu v dceřiném podniku

Navýšení kontrolního podílu je vykázáno jako transakce s držiteli vlastního kapitálu a případný rozdíl mezi částkou, o kterou je nekontrolní podíl upraven, a reálnou hodnotou zaplacené pořizovací ceny je vykázán přímo ve vlastním kapitálu a přiřazen mateřskému podniku.

Příklad 21

Podnik M pořídil 60% podíl v podniku D dne 31.12.2007 za 3 600 Kč (600 akcií po 6 Kč za akcii). Dne 31.12.2008 podnik pořídil dalších 200 akcií za 1 400 Kč a navýšil tak svůj podíl v podniku D na 80 %. Reálná hodnota identifikovatelných aktiv a závazků podniku D činila 5 400 Kč k 31.1. 2007 a 6 500 Kč k 31.12.2008.

Sestavte konsolidovanou rozvahu a výsledek skupiny M k 31.12.2008

Rozvahy v Kč	M	D	D	D	D
	31.12.2008 Varianta 1	Účetní hodnoty k 31.12.2007	Reálné hodnoty k 31.12.2007	Účetní hodnoty k 31.12.2008	Reálné hodnoty k 31.12.2008
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000	3 900	3 000	5 000
Finanční investice	5 000	0	0		
Pohledávky	12 000	2 700	2 700	3 100	3 100
Aktiva celkem	32 000	5 700	6 600	6 100	8 100
Základní kapitál	20 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Nerozdělený zisk	8 600	1 500	1 500	1 800	1 800
Fond z přecenění	0	0	0	0	0
Závazky	3 400	1 200	1 200	1 300	1 300
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 000	5 700	5 700	6 100	6 100

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D
Tržby	20 000	18 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000
Hrubý zisk	5 000	2 000
Odpisy	- 1 200	0
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400
Zisk před zdaněním	2 000	600
Daň	- 1 000	- 300
Zisk po zdanění	1 000	300

Řešení – nekontrolní podíly jsou oceněny reálnou hodnotou

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D Účetní hodnoty k 31.12.2008	Přec. pozemku	Eliminace investice (1)	Nekontrolní podíl k 31.12.2007	Nekont. podíl ve výsledov ce 2008	Eliminace navýšeného kontrolního podílu	Kons. rozvaha
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000	900					18 900
Finanční investice	5 000			- 3 600			- 1 400	0
Goodwill	0	0		360	240			600
Pohledávky	12 000	3 100						15 100
Aktiva celkem	32 000	6 100	900	- 3 240	240		- 1 400	34 600
Základní kapitál	20 000	3 000		- 1 800	- 1 200			20 000
Nerozdělený zisk	8 600	1 800		- 900	- 600	- 120		8 780
Fond z přecenění	0	0	900	- 540	- 360			0
Nekontrolní podíl	0	0			2 160+240	120	- 1 260	1 260
Ostatní fondy							- 140	- 140
Závazky	3 400	1 300						4 700
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 000	6 100	900	- 3 240	240		- 1 400	34 600
Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D						Kons. výsledovka
Tržby	20 000	18 000						38 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000						- 31 000
Hrubý zisk	5 000	2 000						7 000
Odpisy	- 1 200	0						- 1 200
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400						- 3 200
Zisk před zdaněním	2 000	600						2 600
Daň	- 1 000	- 300						- 1 300
Zisk po zdanění	1 000	300						1 300
Nekontrolní podíl (40 % z 300)						120		120
Konsolidovaný zisk skupiny								1 180

	31.12.2007
	Kč
Základní kapitál	3 000
Nerozdělený zisk	1 500
Fond z přecenění (3 900 – 3 000), pozemky	900
	—————
Vlastní kapitál D	5 400
	—————

Výpočet goodwillu nabyvatele k 31.12.2007:

	Kč
Pořizovací cena	3 600
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (60 % x 5 400)	- 3 240
	—————
Goodwill přiřaditelný mateřskému podniku	360
	—————

Výpočet celkového goodwillu k 31.12.2007:

	Kč
Pořizovací cena	3 600
Reálná hodnota nekontrolního podílu (viz níže)	2 400
Minus reálná nabytých aktiv a závazků	- 5 400
	—————
Celkový goodwill	600
	—————

Nekontrolní podíl k 31.12.2007

Reálná hodnota nekontrolního podílu (400 akcií x 6 Kč)	2 400
Nekontrolní podíl z výsledovky za rok 2008 (40 % z 300)	120
	—————
Účetní hodnota nekontrolního podílu k 31.12.2008	2 520
	—————

K 31.12.2008 podnik M přikoupil dalších 20 % akcií podniku D a musí tedy dojít ke snížení nekontrolních podílů o polovinu (v průběhu roku 2008 byly nekontrolní podíly ve výši 40 % akcií).

To znamená, že nekontrolní podíly budou sníženy o 1 260 Kč, ale podnik M zaplatil za dalších 20 % akcií podniku D 1 400 Kč (200 akcií po 7 Kč za akcií). Rozdíl ve výši 1 400 – 1 260 = 140 bude vykázán jako součást vlastního kapitálu mateřského podniku (na řádku ostatní fondy).

Výpočet konsolidovaného nerozděleného zisku k 31.12.2008

	Kč
Podnik M	8 600
Podíl na nárůstu nerozděleného zisku D	
60 % x (1 800 – 1 500)	180
	———
Nerozdělný zisk	8 780
	———

13 PRODEJ PODÍLU V DCEŘINÉM PODNIKU

U prodeje celého nebo části podílu v dceřiném podniku si musíme uvědomit, jaký dopad má tato transakce v konsolidované výsledovce. Konsolidovanou výsledovku obvykle sestavujeme z individuálních výsledovek jednotlivých podniků, které patří do skupiny. Individuální výsledovka mateřského podniku bude pravděpodobně obsahovat již zisk nebo ztrátu z prodeje podílu v dceřiném podniku (vypočtenou jako rozdíl mezi prodejní a pořizovací cenou podílu). Konsolidovaná výsledovka ale musí obsahovat konsolidovaný zisk nebo ztrátu z prodeje podílu v dceřiném podniku, který se stanoví jako rozdíl mezi prodejní cenou a prodávaným podílem na čistých aktivech dceřiného podniku. V rámci konsolidačních úprav je také nutné odúčtovat poměrnou část goodwillu, která se k prodávanému podílu váže.

Příklad 22

Podnik M koupil 100 % podíl v podniku D dne 1.1.2003 za 15 000 Kč, 1.1. 2009 podnik celý tento podíl prodal za 83 000 Kč. Základní kapitál podniku D činil k oběma datům 10 000 Kč, nerozdělný zisk podniku D k 1.1.2003 byl ve výši 3 000 Kč, k 1.1.2009 činil 65 000 Kč. Reálné hodnoty aktiv a závazků podniku D k datu akvizice jsou přibližně stejné jako jejich účetní hodnoty.

Stanovte zisk z prodeje celého podílu v podniku D na individuální i konsolidované úrovni. Skupina vykazuje goodwill přiřaditelný mateřskému podniku, jeho hodnota od data akvizice nebyla snížena.

Zisk z prodeje podílu v podniku D na individuální úrovni

	Kč
Prodejní cena	83 000
Pořizovací cena	- 15 000

Zisk z prodeje	68 000

Zisk z prodeje podílu v podniku D na konsolidované úrovni

Chceme-li zjistit konsolidovaný zisk z prodeje, musíme nejprve stanovit hodnotu goodwillu k datu akvizice:

	Kč
Pořizovací cena	15 000
Vlastní kapitál k datu akvizice (10 000 + 3 000)	- 13 000

Goodwill	2 000

Výpočet konsolidovaného zisku z prodeje	Kč
Prodejní cena	83 000
Hodnota vlastního kapitálu D (10 000 + 65 000)	- 75 000
Minus goodwill	- 2 000
	<hr/>
Konsolidovaný zisk z prodeje	6 000

V tomto příkladu činí rozdíl mezi individuálním a konsolidovaným ziskem z prodeje podílu v dceřiném podniku 62 000 Kč, tato částka představuje nárůst nerozdělných zisků podniku D mezi datem akvizice a konsolidace (65 000 Kč – 3 000 Kč) a byla vykázána v jednotlivých letech v konsolidované výsledovce.

V praxi se můžeme setkat v podstatě se třemi hlavními variantami prodeje podílu v dceřiném podniku:

- Z dceřiného podniku se stane finanční investice (která není přidruženým podnikem)
- Z dceřiného podniku se stane přidružený podnik,
- Dojde ke snížení kontrolního podílu v dceřiném podniku, viz
- Dojde k úplnému prodeji podílu v dceřiném podniku,

Ve všech případech je důležité si uvědomit, v jakém okamžiku dojde ke změně ve složení skupiny. Pro konsolidovanou rozvahu je důležitý stav (existence dceřiného podniku) k datu účetní závěrky, pro konsolidovanou výsledovku je ovšem důležitá i výše podílu v průběhu roku.

Pokud podnik M vlastnil 60% podíl v D od 1.1.2008 do 31.3.2008 a k 1.4.2008 došlo ke snížení podílu na 15 %, bude výsledovka podniku D zahrnuta do konsolidačního celku pouze za období 1.1.2008 až 31.3.2008, zbývajících devět měsíců bude zachyceno dle povahy finanční investice.

Pokud podnik M vlastnil 70% podíl v D od 1.1.2008 do 30.9.2008 a k 1.10.2008 došlo ke snížení podílu na 30 %, bude výsledovka podniku D zahrnuta do konsolidačního celku pouze za období 1.1.2008 až 30.9.2008, poslední tři měsíce roku 2008 budou zachyceny jako přidružený podnik (ekvivalenční metoda).

Pokud podnik M vlastnil 90% podíl v D od 1.1.2008 do 31.5.2008 a k 1.6.2008 došlo ke snížení podílu na 60 %, bude výsledovka podniku D zahrnuta do konsolidačního celku za celý rok 2008, ale nekontrolní podíly v konsolidované výsledovce musí reflektovat změnu ve výši nekontrolních podílů v průběhu roku (budou stanoveny jako 10 % ze zisku po zdanění podniku D za prvních pět měsíců roku 2008 plus 40 % ze zisku po zdanění podniku D za zbývajících sedm měsíců roku 2008).

Příklad 23

Podnik M pořídil 80% podíl v podniku D dne 1.1.2007 za 4 800 Kč (800 akcií po 6 Kč za akcii). Dne 31.10.2008 podnik prodal 700 akcií za 8 Kč za akcii. Nerozdělený zisk podniku D k datu akvizice činil 1 000 Kč. Zisk podniku D k datu prodeje byl 250 Kč, nerozdělený zisk k tomuto datu tedy činil 1 750 Kč. Tržní cena jedné akcie D k 31.12.2008 byla 8,50 Kč, podnik M klasifikoval tuto investici jako Realizovatelné finanční aktivum (AFS), přeceňované na reálnou hodnotu přes vlastní kapitál.

Sestavte konsolidovanou rozvahu a výsledovku skupiny M k 31.12.2008

Rozvahy v Kč	M	D
	31.12.2008	31.12.2008
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000
Finanční investice	3 600	
Pohledávky	12 000	3 100
Peníze	1 600	
Aktiva celkem	32 200	6 100
Základní kapitál	20 000	3 000
Nerozdělený zisk	10 200	1 800
Závazky	2 000	1 300
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 200	6 100

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D
Tržby	20 000	18 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000
Hrubý zisk	5 000	2 000
Odpisy	- 1 200	0
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400
Zisk z prodeje podílu v D	400	
Zisk před zdaněním	2 400	600
Daň	- 1 000	- 300
Zisk po zdanění	1 400	300

Řešení – goodwill je vykázán pouze ve vztahu ke kontrolnímu podílu M

Rozvaha v Kč	M 31.12.2008	D 31.12.2008	Úprava vykázání prodeje investice	Přecenění FI k 31.12.2008	Konsolidovaná rozvaha
Pozemky, budovy a zařízení	18 000	3 000			18 000
Investice v D	600		200	50	850
Goodwill					0
Pohledávky	12 000	3 100			12 000
Peníze	1 600				1 600
Aktiva celkem	32 200	6 100	200	50	32 450
Základní kapitál	20 000	3 000			20 000
Nerozdělený zisk	10 200	1 800	200		10 400
Fond z přecenění finanční investice				50	50
Závazky	2 000	1 300			2 000
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 200	6 100	200	50	32 450

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D 10/12	Úprava vykázání prodeje investice	Přecenění FI k 31.12.2008	Konsolidovaná výsledovka
Tržby	20 000	15 000			35 000
Náklady na prodané zboží	-15 000	-13 333			-28 333
Hrubý zisk	5 000	1 667	0	0	6 667
Odpisy	-1 200	0			0
Mzdové náklady	-1 800	-1 167			-2 967
Zisk z prodeje podílu v D individuální	1400		-1400		0
Zisk z prodeje podílu v D konsolidovaný	0	0	1000		1 000
Zisk před zdaněním	4 600	500	-400	0	4 700
Daň	-1 000	-250			-1 250
Zisk po zdanění	3 600	250	-400	0	3 450
<i>Nekontrolní podíl (30 % z 250)</i>					50
Konsolidovaný zisk skupiny					3 400

	1.1.2007	31.10.2008
	Kč	Kč
Základní kapitál	3 000	3 000
Nerozdělený zisk	1 000	1 750
	_____	_____
Vlastní kapitál D	4 000	4 750
	_____	_____

Výpočet goodwillu nabyvatele k 1.1.2007:

	Kč
Pořizovací cena	4 800
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (80 % x 4 000)	- 3 200

Goodwill přiřaditelný mateřskému podniku	1 600

K 31.10.2008 podnik M prodal většinu svého podílu v podniku D a musí tedy dojít k vykázání konsolidovaného zisku z prodeje podílu a k eliminaci individuálního zisku z prodeje.

Konsolidovaná výsledovka za rok 2008 bude obsahovat podnik M a podnik D za 10 měsíců, a související nekontrolní podíly, které musí být spočítány dle výše kontrolního podílu podniku M v průběhu roku 2008.

Rozvaha k 31.12.2008 bude obsahovat pouze podnik M, který k tomuto datu vykazuje zbývající nekontrolní investici v podniku D v aktuální reálné hodnotě k tomuto datu.

Výpočet individuálního zisku z prodeje podílu v D

	Kč
Prodejní cena	5 600
Prodaný podíl (4 800/87,5%)	-4 200

Individuální zisk z prodeje	1 400

Výpočet konsolidovaného zisku z prodeje podílu v D

	Kč
Prodejní cena	5 600
Ponechaný nekontrolní podíl v reálné hodnotě (100 x 8 Kč)	800
Prodaný kontrolní podíl na čistých aktivech D (4 750 x 80 %)	-3 800
Minus goodwill	- 1 600

Konsolidovaný zisk z prodeje	1 000

Výpočet konsolidovaného nerozděleného zisku k 31.12.2008

	Kč
Podnik M	10 200
Individuální zisk z prodeje	- 1 400
Podíl na nárůstu nerozděleného zisku D	
80 % x (1 750 – 1 000)	600
Konsolidovaný zisk z prodeje	1 000
	———
Nerozdělený zisk	10 400
	———

Příklad 24

Podnik M pořídil 60% podíl v podniku D dne 1.1.2007 za 3 600 Kč (600 akcií po 6 Kč za akcii). Dne 31.10.2008 podnik prodal 300 akcií (polovinu svého podílu) za 4 000 Kč. Nerozdělený zisk podniku D k datu akvizice činil 1 000 Kč. Zisk podniku D k datu prodeje byl 250 Kč, nerozdělený zisk k tomuto datu tedy činil 1 750 Kč.

Sestavte konsolidovanou rozvahu a výsledovku skupiny M k 31.12.2008

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D Účetní hodnoty k 31.12.2008
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000
Finanční investice	1 800	
Pohledávky	12 000	3 100
Peníze	4 000	
Aktiva celkem	32 800	6 100
Základní kapitál	20 000	3 000
Nerozdělený zisk	10 400	1 800
Závazky	2 400	1 300
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 800	6 100

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D
Tržby	20 000	18 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000
Hrubý zisk	5 000	2 000
Odpisy	- 1 200	0
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400
Zisk z prodeje podílu v D	2 200	
Zisk před zdaněním	4 200	600
Daň	- 1 000	- 300
Zisk po zdanění	3 200	300

Řešení – goodwill je vykázán pouze ve vztahu ke kontrolnímu podílu

Rozvaha v Kč	31.12.2008
Pozemky, budovy a zařízení	15 000
Ekvivalence – 30 % podíl v D	2 040
Goodwill	0
Peníze	4 000
Pohledávky	12 000
Aktiva celkem	33 040
Základní kapitál	20 000
Nerozdělený zisk	10 640
Závazky	2 400
Vlastní kapitál a závazky celkem	33 040

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	10/12 D		Konsolidovaná výsledovka
Tržby	20 000	15 000		35 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 13 333		- 28 333
Hrubý zisk	5 000	1 667		6 667
Odpisy	- 1 200	0		- 1 200
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 167		- 2 967
Podíl na zisku D - ekvivalence		0	15	15
Zisk z prodeje podílu v D	2 200	0	- 2 200 +1 975	1 975
Zisk před zdaněním	4 200	500		4 490
Daň	- 1 000	- 250		- 1 250
Zisk po zdanění	3 200	250		3 240
Nekontrolní podíl (40 % z 250)				100
Konsolidovaný zisk skupiny				3 140

	1.1.2007	31.10.2008	31.12.2008
	Kč	Kč	Kč
Základní kapitál	3 000	3 000	3 000
Nerozdělený zisk	1 000	1 750	1 800
Vlastní kapitál D	4 000	4 750	4 800

Výpočet goodwillu nabyvatele k 1.1.2007:

	Kč
Požizovací cena	3 600
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (60 % x 4 000)	- 2 400
Goodwill přiřaditelný mateřskému podniku	1 200

K 31.10.2008 podnik M prodal polovinu podílu v podniku D a musí tedy dojít k vykázání konsolidovaného zisku z prodeje podílu a k eliminaci individuálního zisku z prodeje.

Konsolidovaná výsledovka za rok 2008 bude za prvních 10 měsíců obsahovat podnik M i podnik D a související nekontrolní podíly; za zbývajících dva měsíce potom podíl v ekvivalenci podniku D, protože se jedná o přidružený podnik.

Konsolidovaná rozvaha k 31.12.2008 bude rozvahou podniku M, ke které bude doplněn podíl v ekvivalenci na podniku D.

Výpočet individuálního zisku z prodeje podílu v D

	Kč
Prodejní cena	4 000
Prodaný podíl (polovina z 3 600 Kč)	- 1 800

Individuální zisk z prodeje	2 200

Výpočet konsolidovaného zisku z prodeje podílu v D

	Kč
Podnik M	4 000
Prodaný podíl na vlastním kapitálu	
30 % x 4 750	- 1 425
Minus poměrná část goodwillu (polovina z 1 200 Kč)	- 600

Konsolidovaný zisk z prodeje	1 975

Výpočet konsolidovaného nerozděleného zisku k 31.12.2008

	Kč
Podnik M	10 400
Individuální zisk z prodeje	- 2 200
Podíl na nárůstu nerozděleného zisku D	
60 % x (1 750 – 1 000)	450
Ekvivalence: 30 % x (1 800 – 1 750)	15
Konsolidovaný zisk z prodeje	1 975

Nerozdělený zisk	10 640

Ekvivalence v rozvaze:

30 % z 4 800	1 440
Goodwill	600
	2 040

Ekvivalence ve výsledovce

30 % z 50	15
-----------	----

Příklad 25

Podnik M pořídl 80% podíl v podniku D dne 1.1.2007 za 4 800 Kč (800 akcií po 6 Kč za akcii). Dne 31.10.2008 podnik prodal celý svůj podíl za 8 000 Kč. Nerozdělený zisk podniku D k datu akvizice činil 1 000 Kč. Zisk podniku D k datu prodeje byl 250 Kč, nerozdělený zisk k tomuto datu tedy činil 1 750 Kč.

Sestavte konsolidovanou rozvahu a výsledovku skupiny M k 31.12.2008

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D Účetní hodnoty k 31.12.2008
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000
Finanční investice	0	
Pohledávky	12 000	3 100
Peníze	8 000	
Aktiva celkem	35 000	6 100
Základní kapitál	20 000	3 000
Nerozdělený zisk	13 000	1 800
Závazky	2 000	1 300
Vlastní kapitál a závazky celkem	35 000	6 100

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D
Tržby	20 000	18 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000
Hrubý zisk	5 000	2 000
Odpisy	- 1 200	0
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400
Zisk z prodeje podílu v D	3 200	
Zisk před zdaněním	5 200	600
Daň	- 3 000	- 300
Zisk po zdanění	2 200	300

Řešení – goodwill je vykázán pouze ve vztahu ke kontrolnímu podílu

Rozvaha v Kč	31.12.2008
Pozemky, budovy a zařízení	15 000
Peníze	12 000
Pohledávky	8 000
Aktiva celkem	35 000
Základní kapitál	20 000
Nerozdělený zisk	13 000
Závazky	2 000
Vlastní kapitál a závazky celkem	35 000

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	10/12 D	Konsolidovaná výsledovka
Tržby	20 000	15 000	35 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 13 333	- 28 333
Hrubý zisk	5 000	1 667	6 667
Odpisy	- 1 200	0	- 1 200
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 167	- 2 967
Zisk z prodeje podílu v D individuální	3 200	0	0
Zisk z prodeje podílu v D konsolidovaný	0	0	2 600
Zisk před zdaněním	5 200	500	5 100
Daň	- 3 000	- 250	- 3 250
Zisk po zdanění	2 200	250	1 850
Nekontrolní podíl (20 % z 250)			50
Konsolidovaný zisk skupiny			1 800

	1.1.2007	31.10.2008	31.12.2008
	Kč	Kč	Kč
Základní kapitál	3 000	3 000	3 000
Nerozdělený zisk	1 000	1 750	1 800
	_____	_____	_____
Vlastní kapitál D	4 000	4 750	4 800
	_____	_____	_____

Výpočet goodwillu nabyvatele k 1.1.2007:

	Kč
Pořizovací cena	4 800
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (80 % x 4 000)	- 3 200

Goodwill přiřaditelný mateřskému podniku	1 600

K 31.10.2008 podnik M přikoupil prodal celý svůj podíl v podniku D a musí tedy dojít k vykázání konsolidovaného zisku z prodeje podílu a k eliminaci individuálního zisku z prodeje.

Konsolidovaná výsledovka za rok 2008 bude za prvních 10 měsíců obsahovat podnik M i podnik D a související nekontrolní podíly.

Konsolidovaná rozvaha k 31.12.2008 bude pouze rozvahou podniku M.

Výpočet individuálního zisku z prodeje podílu v D

	Kč
Prodejní cena	8 000
Prodaný podíl	- 4 800

Individuální zisk z prodeje	3 200

Výpočet konsolidovaného zisku z prodeje podílu v D

	Kč
Prodejní cena	8 000
Prodaný podíl na vlastním kapitálu	
80 % x 4 750	- 3 800
Minus goodwill	- 1 600

Konsolidovaný zisk z prodeje	2 600

Výpočet konsolidovaného nerozděleného zisku k 31.12.2008

	Kč
Podnik M	13 000
Individuální zisk z prodeje	- 3 200
Podíl na nárůstu nerozděleného zisku D	
80 % x (1 750 – 1 000)	600
Konsolidovaný zisk z prodeje	2 600

Nerozdělný zisk	13 000

Příklad 26

Podnik M pořídil 80% podíl v podniku D dne 1.1.2007 za 4 800 Kč (800 akcií po 6 Kč za akcii). Dne 31.10.2008 podnik prodal 200 akcií za 8 Kč za akcii. Nerozdělený zisk podniku D k datu akvizice činil 1 000 Kč. Zisk podniku D k datu prodeje byl 250 Kč, nerozdělený zisk k tomuto datu tedy činil 1 750 Kč.

Sestavte konsolidovanou rozvahu a výsledovku skupiny M k 31.12.2008

Rozvahy v Kč	M 31.12.2008	D Účetní hodnoty k 31.12.2008
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000
Finanční investice	3 600	
Pohledávky	12 000	3 100
Peníze	1 600	
Aktiva celkem	32 200	6 100
Základní kapitál	20 000	3 000
Nerozdělený zisk	10 200	1 800
Závazky	2 000	1 300
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 200	6 100

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D
Tržby	20 000	18 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000
Hrubý zisk	5 000	2 000
Odpisy	- 1 200	0
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400
Zisk z prodeje podílu v D	400	
Zisk před zdaněním	2 400	600
Daň	- 1 000	- 300
Zisk po zdanění	1 400	300

Řešení – goodwill je vykázán pouze ve vztahu ke kontrolnímu podílu

Rozvaha v Kč	M 31.12.2008	D Účetní hodnoty k 31.12.2008	Konsolidovaná rozvaha
Pozemky, budovy a zařízení	15 000	3 000	18 000
Investice v D	3 600		
Goodwill			1 200
Pohledávky	12 000	3 100	15 100
Peníze	1 600		1 600
Aktiva celkem	32 200	6 100	35 900
Základní kapitál	20 000	3 000	20 000
Nerozdělený zisk	10 200	1 800	10 680
Nekontrolní podíly			1 920
Závazky	2 000	1 300	3 300
Vlastní kapitál a závazky celkem	32 200	6 100	35 900

Výsledovky za rok končící 31.12.2008 (v Kč)	M	D	Konsolidovaná výsledovka
Tržby	20 000	18 000	38 000
Náklady na prodané zboží	- 15 000	- 16 000	- 31 000
Hrubý zisk	5 000	2 000	7 000
Odpisy	- 1 200	0	- 1 200
Mzdové náklady	- 1 800	- 1 400	- 3 200
Zisk z prodeje podílu v D individuální	400		0
Zisk z prodeje podílu v D konsolidovaný	0	0	250
Zisk před zdaněním	2 400	600	2 850
Daň	- 1 000	- 300	- 1 300
Zisk po zdanění	1 400	300	1 550
Nekontrolní podíl (20 % z 250)			50
(40 % z 50)			20
Konsolidovaný zisk skupiny			1 480

	1.1.2007	31.10.2008	31.12.2008
	Kč	Kč	Kč
Základní kapitál	3 000	3 000	3 000
Nerozdělený zisk	1 000	1 750	1 800
	—————	—————	—————
Vlastní kapitál D	4 000	4 750	4 800
	—————	—————	—————

Výpočet goodwillu nabyvatele k 1.1.2007:

	Kč
Pořizovací cena	4 800
Minus podíl na nabytých čistých aktivech (80 % x 4 000)	- 3 200
	—————
Goodwill přiřaditelný mateřskému podniku	1 600
	—————

K 31.10.2008 podnik M přikoupil prodal čtvrtinu svého podílu v podniku D a musí tedy dojít k vykázání konsolidovaného zisku z prodeje podílu a k eliminaci individuálního zisku z prodeje.

Konsolidovaná výsledovka za rok 2008 bude obsahovat podnik M i podnik D a související nekontrolní podíly, které musí být spočítány dle vývoje kontrolního podílu podniku M v průběhu roku 2008. To znamená 20 % ze zisku po zdanění D za prvních 10 měsíců a 40 % ze zisku po zdanění D za zbývajících 2 měsíce roku 2008.

Konsolidovaná rozvaha k 31.12.2008 bude obsahovat podnik M i podnik D, nekontrolní podíly budou stanoveny podle stavu vlastnictví k 31.12.2008, tzn. ve výši 40 %..

Výpočet individuálního zisku z prodeje podílu v D

	Kč
Prodejní cena	1 600
Prodaný podíl (4 800/4)	- 1 200
	—————
Individuální zisk z prodeje	400
	—————

Výpočet konsolidovaného zisku z prodeje podílu v D

	Kč
Prodejní cena	1 600
Prodaný podíl na vlastním kapitálu	
20 % x 4 750	- 950
Minus goodwill (1 600/4)	- 400

Konsolidovaný zisk z prodeje	250

Výpočet konsolidovaného nerozděleného zisku k 31.12.2008

	Kč
Podnik M	10 200
Individuální zisk z prodeje	- 400
Podíl na nárůstu nerozděleného zisku D	
80 % x (1 750 – 1 000)	600
60 % x (1 800 – 1 750)	30
Konsolidovaný zisk z prodeje	250

Nerozdělný zisk	10 680

Nekontrolní podíly v rozvaze k 31.12.2008

	Kč
40 % z 4 800	1 920

14 SESTAVENÍ KONSOLIDOVANÉHO VÝKAZU PENĚŽNÍCH TOKŮ

Standard IAS 7 – Výkaz peněžních toků stanovuje pravidla pro sestavení a zveřejnění tohoto výkazu jako součásti samostatných i konsolidovaných účetních závěrek. Přístup k jeho sestavení je nechán na volbě konsolidované skupiny:

- konsolidovaný výkaz je sestaven konsolidací výkazů peněžních toků jednotlivých společností, které jsou součástí skupiny;
- konsolidovaný výkaz je sestaven na základě konsolidované rozvahy a výsledovky skupiny a za pomoci podpůrných údajů ze samostatných účetních závěrek společností skupině a/nebo komentáře ke konsolidované účetní závěrce.

Formát výkazu a metoda jeho sestavení, tedy přímá nebo nepřímá, je stejná jako u výkazu samostatných společností.

Standard IAS 7 uvádí některá specifická pravidla pro sestavení konsolidovaného výkazu peněžních toků:

- peněžní toky z pořízení, respektive prodeje podílu v podniku ve skupině jsou vykázány jako součást peněžních toků z investiční činnosti po úpravě o peněžní prostředky nabytého, respektive pozbytého podniku;
- jako dividendy v rámci peněžních toků z finanční činnosti jsou vykázány pouze peněžní toky přijaté, respektive vyplacené mimo konsolidovanou skupinu;
- změny základního kapitálu dceřiných podniků jsou vykázány pouze ve výši peněžního toku přiřaditelného menšinovým akcionářům;
- při použití nepřímé metody sestavení výkazu je účetní zisk upraven o vliv snížení hodnoty goodwillu nebo rozpuštění přebytku;

Zároveň je při konsolidaci dvou nebo více samostatných výkazů peněžních toků nutné promítnout vliv úprav provedených při konsolidaci, jako jsou například:

- eliminace transakcí v rámci skupiny, například pořízení stálých aktiv;
- odpisy aktiv přeceněných na reálnou hodnotu a vykázání zisku nebo ztráty z jejich vyřazení;
- rozpuštění nebo použití rezerv a úhrada nebo odúčtování podmíněných závazků vykázaných při podnikové kombinaci.

Příklad 27

Níže jsou uvedeny konsolidované rozvahy a výsledovka skupiny M.

Konsolidované rozvahy

	31.3.20X4	31.3.20X3
	Kč	Kč
Hmotná aktiva	5 450	4 900
Goodwill	850	0
Pohledávky z obchodního styku	3 280	2 650
Peněžní prostředky	2 700	1 600
	—	—
Aktiva celkem	12 280	9 150
Základní kapitál	2 000	1 000
Nerozdělený zisk	4 870	5 100
Menšinový podíl	1 300	0
Dluhopisy	0	600
Odložená daň	75	150
Závazky z obchodního styku	3 030	1 730
Daň splatná	900	450
Navržené dividendy	105	120
	—	—
Pasiva celkem	12 280	9 150

Konsolidovaná výsledovka

	Kč
Tržby	26 000
Náklady na prodané výkony	-18 000
Hrubý zisk	8 000
Správní náklady	-950
Odbytové náklady	-1 200

Zisk z provozní činnosti	5 850
Nákladové úroky	-80

Zisk před zdaněním	5 770
Daň	-1 750

Nekontrolní podíl	-250
Čistý zisk skupiny po zdanění	3 770

Součástí skupiny M je mateřský podnik M, který vlastní 75% podíl v D od 1. 1. 20X4. M pořídil podíl v D za celkem 4 000 Kč, z čehož 3 000 Kč bylo uhrazeno v hotovosti a 1 000 Kč prostřednictvím nově emitovaných akcií. Rozvaha D k tomuto datu byla (účetní hodnoty byly stejné jako reálné hodnoty):

	Kč
Hmotná aktiva	1 250
Pohledávky z obchodního styku	2 600
Peněžní prostředky	950

	4 800

Základní kapitál	3 000
Nerozdělené zisky	1 200
Závazky z obchodního styku	600

	4 800

Dále jsou k dispozici následující údaje z komentáře ke konsolidované účetní závěrce:

- Akcionáři M v roce 20X4 schválili výplatu dividend ze zisku za rok 20X3 ve výši 4 000 Kč.
- Zisk z provozní činnosti zahrnuje zisk z vyřazení budovy ve výši 250 Kč
- Hmotná aktiva:

	Budovy	Zařízení	Celkem
	Kč	Kč	Kč
Pořizovací cena k 31.3.20X3	10 500	6 250	16 750
Vliv pořízení dceřiné společnosti	1 250	750	2 000
Přírůstky		550	550
Vyřazení	-900		-900
	————	————	————
Pořizovací cena k 31.3.20X4	10 850	7 550	18 400
Oprávky k 31.3.20X3	6 920	4 930	11 850
Vliv pořízení dceřiné společnosti	350	400	750
Odpisy běžného období	480	620	1 100
Vyřazení	-750		-750
	————	————	————
Oprávky k 31.3.20X4	7 000	5 950	12 950
Zůstatková hodnota k 31.3.20X3	3 580	1 320	4 900
Zůstatková hodnota k 31.3.20X4	3 850	1 600	5 450

Sestavte konsolidovaný výkaz peněžních toků skupiny M za rok končící 31.12.20X4.

Řešení**Konsolidovaný výkaz peněžních toků k 31. 12. 20X4**

	Kč
Čistý zisk před zdaněním	5 770
Úpravy o	
Odpisy	1 100
Zisk z prodeje stálých aktiv	-250
Nákladové úroky	80

Provozní zisk před změnami pracovního kapitálu	6 700
Změna stavu obchodních pohledávek [3 280 – 2 600 – 2650]	1 970
Změna stavu obchodních závazků [3 030 – 600 – 1730]	700

Peněžní prostředky z provozní činnosti	9 370
Placené úroky	-80
Placená daň z příjmu	-1375

Čisté peněžní prostředky z provozní činnosti	7 915
Pořízení podílu v dceřiném podniku [3 000 – 950]	-2050
Nákup pozemků, budov a movitých věcí	-550
Příjmy z prodeje pozemků, budov a movitých věcí [900 – 750 + 250]	400

Čisté peněžní prostředky z investiční činnosti	-2200
Příjmy z dlouhodobých úvěrových zdrojů	-600
Placené dividendy	-4015

Čisté peněžní prostředky z finanční činnosti	-4 615
Čistá změna peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů	1 100
Peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty na začátku období	1 600
Peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty na konci období	2 700

Pomocné výpočty pro sestavení konsolidovaného výkazu peněžních toků

Placená daň z příjmů

Kč

Počáteční zůstatek – splatná + odložená [150 Kč + 450 Kč]	600
Náklad roku 20X4	1 750
Konečný zůstatek – splatná + odložená [75 Kč + 900 Kč]	-975

Výdaj v roce 20X4	1 375

<i>Vyplacené dividendy</i>	
	Kč
Počáteční zůstatek	120
Rozdělení zisku za rok 20X3	4 000
Konečný zůstatek	-105

Výdaj v roce 20X4	4 015

<i>Výdaj na pořízení dceřiného podniku</i>	
	Kč
Pořizovací cena hrazená hotově	3 000
Peněžní prostředky D k datu akvizice	-950

Čistý výdaj	2 050

Poznámka: zůstatky pohledávek a závazků z obchodního styku D k 1. 1. 20X4 jsou promítnuty do výpočtu změn stavu těchto položek v konsolidovaném výkazu peněžních toků za rok končící 31. 12. 20X4.